

Digitalizálta
a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtár
és Információs Központ

№. 22/T

МАГЯР ТUDOMÁNYOS AKADÉMIA
Könyvtára
Akadémiai Levéltár
Budapest, V. Akadémia u. 2

Magyar Tudományos Akadémia

MAGYAR TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
Könyvtára
Akadémiai Levéltár
Budapest, V. Akadémia u. 2

T A G A J Á N L Á S O K

1967

Kézirat

T a r t a l o m j e g y z é k:

Rendes tagoknak:

Kardos László	1
Kovács István	4
Horn Artur	13
Lengyel Béla	23
Szentágothai János	41

Levelező tagoknak:

Barta János	51
Köpeczi Béla	56
Szigeti József	61
Rapcsák András	66
Magyar János	72
Mészöly Gyula	76
Kozma Pál	81
Julesz Miklós	87
Kesztyüs Lóránd	98
Bölcskei Elemér	107
Gesztai P. Ottó	113
Holló János	121
Pungor Ernő	148
Kaszab Zoltán	160
Szabolcsi Lászlóné	180
Tigyi József	187
Vajda Imre	201
Fülöp József	212
Hazay István	216

Tiszteleti tagoknak:

Ariste, P.	223
Clausen, H.	226
Haddow, A.	227
Trapeznyikov, V.A.	228
Ylinen, A.	229
Frumkin, A.N.	230
Szafer, W.	232
Kantorovics, L.V.	233
Ledersteger, K.	234

RENDES TAGOK

1967

T a g a j á n l á s

az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8. §. /3/ bekezdése alapján K a r d o s L á s z l ó levelező tagot előterjeszti rendes taggá való megválasztásra.

Kardos László irodalomtörténész 1898-ban született Debrecenben. Középiskolai tanárként fejtette ki működését, majd 1945. márciusától kezdve a Kultuszminisztériumban dolgozott; 1949-től kezdve a budapesti ELTE Világirodalmi Tanszékének vezetője. Kardos László a 20. század magyar irodalomtörténetének, ez irodalom világirodalmi összefüggéseinek és különösen a magyar líra problémáinak, a műfordítás elvi és elméleti kérdéseinek, továbbá verstani és verstörténeti studiumoknak egyik leghivatottabb művelője hazánkban. Működésének néhány fontos elemeként említjük meg Ady Endréről szóló tanulmányait /1922 és 1924/, Karinthy Frigyesről szóló tanulmányát /Nyugat, 1928/, a rim elméletével foglalkozó tanulmányát /1927. Kardos Albert emlékkönyv/, Tóth Árpád monográfiáját /1955/, mely verstani és formai elemzéseivel uttörő jelentőségű, Művek és mesterek című kötetét /1958/, Válogatott esszék, kritikák című kötetét /1959/, a rimre vonatkozó tanulmányát /Kortárs, 1961/, és az azóta megjelent tanulmányköteteit, írásait. Kardos László a marxista formakutatás egyik kiváló művelője. Az ő érdeme, hogy bizonyos jelenségeket és a lírai formaproblémákat történelmi és marxista dialektikával vizsgálja és tárgyalja. Széles körű műveltsége lehetővé teszi számára, hogy vizsgálódásaiban összehasonlító módszert alkalmazzon és a magyar líra jelenségeit az orosz, a francia, az angol, a német líra problematikájával összevetve tárgyalja. Külön ki kell emelnünk Kardos László kritikusi tevékenységét, mely egyrészt magyar témákra irányult és kortársii magyar irodalom néhány fontos jelenségét tisztázta, másrészt rá kell mutatnunk azokra az érdemeire, melyek a szovjet irodalom és különösen a szovjet líra legjelentősebb teljesítményeinek

megismertetésében nyilvánulnak meg. Finom kritikusi érzékével mindig a valóban fontos és lényeges jelenségekre irányította a figyelmet; érdemei etekintetben is uttörő jellegűek. Kardos László tudományos és kritikusi működésén kívül fontos irodalom-szervező feladatot is ellát a Nagyvilág c. folyóirat szerkesztésével, mely a világirodalom legfontosabb hazai ismertetője. Jelentős társadalmi munkásságot is fejt ki: alelnöke a TIT-nek és az MSZBT-nek, szerkesztőségi tagja a Valóságnak, tagja az Irodalmi Alap vezetőségének, mint egyetemi oktató egy tehetséges műfordítói gárda kinevelésével.

Mindezek alapján Kardos Lászlót a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagságára ajánljuk.

Budapest, 1966. december 7.

Tamás Lajos s.k.
akadémikus

Sőtér István s.k.
akadémikus

T a g a j á n l á s

az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8. §. /3/ bekezdése alapján Kovács István levelező tagot előterjeszti rendes taggá való megválasztásra.

Kovács István 1913-ban született Budapesten, 1936-ban a Pázmány Péter Tudományegyetemen matematika-fizika szakos tanári oklevelet szerzett, 1937-ben doktorált. A Budapesti Műszaki Egyetem Atomfizikai Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára.

Kovács István a molekula-spektroszkópia nemzetközi tekintélyű művelője. Levelező taggá való megválasztása /1949./ óta is nagyon intenzív és eredményes munkásságot fejtett ki: 30 tudományos publikációt tett közzé /nem számítva a több nyelven közölt változatokat/, amelyek részben az Acta Physica Hungarica-ban, részben pedig vezető külföldi folyóiratokban jelentek meg és nagyrészt az Akadémia III. Osztályának felolvasó ülésein is bemutatásra kerültek. Ezenkívül megjelent még 16 összefoglaló jellegű munkája is a Magyar Tudományban, a Magyar Fizikai Folyóiratban stb.

Az említett tudományos dolgozatokban foglalt eredmények a kétatomos molekulák spektrumainak finomszerkezetére, valamint a molekulák energiaállapotaira, kiváltképpen pedig a különböző multiplett-felhasadásokban megnyilvánuló bonyolult kölcsönhatások természetére vonatkozó ismereteinket lényegesen gazdagították, és tovább fejlesztették. Ennek egyik bizonyítéka, hogy a dolgozatokra a magyar kutatók munkáin kívül sűrűn hivatkoznak külföldi publikációk és monográfiák is, így pl. G. Gaydon: "Dissociation Energies and Spectra of Diatomic Molecules" /London/ című könyve, valamint G. Herzberg: "Molecular Spectra and Molecular Structure" című, németül, oroszul és az Akadémia részéről magyarul is kiadott alapvető műve. Kovács István elméleti megállapításait eddig mintegy 30 kétatomos

molekulánál igazolták, ill. használták fel. A tudományos munkássága iránti élénk érdeklődésre utalnak azok a külföldi meghívások is, amelyek alapján sok előadást tartott különböző nemzetközi kongresszusokon és más üléseken /Moszkva, Stockholm, Szófia, Weimar, Jena, Bologna, Liege, Amsterdam, Páris, Tokyo, Bombay, Lipose, Bukarest, Koppenhága/. Indiából négy alkalommal kérték fel disszertációk külső opponenséül. Belföldön is számos tudományos előadást tartott. Legutóbb, 1966-ban Herzberg professzor meghívására 3 hónapot Ottawában töltött, és közreműködött a National Research Council intézetének spektroszkópiai kutatásaiban. Elkészült és most van lektorálás alatt az Osztály megbízásából az Akadémiai Kiadónál angol nyelven megjelenő "Rotational Spectrum Structure in Diatomic Molecules" című 15 ives könyvének kézírata; ez a mű meggyőződésünk szerint a szakkörökben nagy érdeklődést fog kiváltani.

Kovács István tudományos munkássága mellett jelentős részt vállalt az ismeretterjesztés munkájában is: 15 tudományos ismeretterjesztő, ill. népszerű cikke jelent meg /ezeket a melléklet nem tartalmazza/, és mintegy 60 népszerű, ill. politikai tárgyú előadást tartott.

Tudományszervező és egyéb irányú munkássága is jelentős. A Központi Fizikai Intézetnek 1950-től /megalakulásától/ 1956 szeptemberéig igazgatója volt, és ebben a minőségben végzett munkájáért 1955-ben a Munka Érdemrenddel tüntették ki. 1950-től 1956-ig tagja volt a III. Osztály Osztályvezetőségének, valamint 1951-55-ig a Kossuth-díj Bizottságnak és megalakulásától 1956-ig az Országos Atomenergia Bizottságnak. 1956 után a Műszaki Egyetem Atomfizikai Tanszékét az OAB segítségével teljesen újjászervezte, és a kor igényeinek megfelelően új, modern laboratóriumi mérésekkel látta el; több egyetemi jegyzetet írt. Éveken át a Műszaki Egyetem Villamosmérnöki Kar Aspiráns Bizottságának elnöke, a Műszaki Egyetem Tudományos Bizottságának, a Kari Világnézeti Bizottságnak, valamint az Akadémián a Könyv és Folyóirat Bizottságnak a tagja volt. Jeleneleg az Eötvös Lóránd Fizikai Társulat elnökségi tagja, az OAB Oktatási

Szakkbizottságának tagja, az Akadémián pedig a Fizikus Bizottság, a 4. sz. Koordináló Bizottság és az UNESCO Bizottság tagja, továbbá a Spektroszkópiái Albizottságnak, valamint a TMB Fizikus és Csillagászati Szakkbizottságának elnöke. Ezek mellett szerkesztőbizottsági tagja az Acta Physica Hungarica, a Magyar Fizikai Folyóirat, Periodicus Polytechnica c. folyóiratoknak, valamint a Chemical Physica Letters c. külföldi folyóiratnak. Szerkesztőbizottsági tagja volt az Új Magyar Lexikon és az Atomtechnikai Lexikonnak, továbbá munkatársa a Természettudományi Lexikonnak, Az Eötvös Lóránd Fizikai Társulatban évek óta elnöke a vándorgyűlések szervezőbizottságának. Számos kandidátusi és doktori értekezés opponense volt, stb.

Tudományos munkásságának külföldi elismerését jelentette, hogy javaslatára a VII. Európai Molekula Spektroszkópiái Kongresszust 1963-ban Magyarország rendezte meg. A kongresszus Rendező Bizottságának elnöke volt. Mint ismeretes, ez a Kongresszus mind tudományos, mind társadalmi szempontból egyike volt a legjobban sikerült kongresszusoknak; ebben Kovács Istvánnak nagy érdeme van.

1963. szeptemberében a IUPAP /International Union of Pure and Applied Physics/ Varsóban tartott közgyűlése a IUPAP Spektroszkópiái Bizottságának levelező tagjául választotta meg.

Tekintettel a felsorolt tudományos és egyéb irányu munkásságára, a tudomány munkásság nemzetközi megbecsülésére, valamint arra, a körülményre, hogy Kovács István a III. Osztály legrégebbi levelező tagja, melegen javaslom Kovács István akadémiai rendes taggá való megválasztását.

Szeged, 1966. december 10.

Gombás Pál s.k.
akadémikus

Jánossy Lajos s.k.
akadémikus

Budó Ágoston s.k.
akadémikus

Novobátzky Károly s.k.
akadémikus

4507./Sz.0.

T a g a j á n l á s

az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8. §. /3/ bekezdése alapján H o r n A r t u r t , a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagját, előterjeszti rendes taggá való megválasztásra.

Horn Artur az MTA levelező tagja, az Állatorvostudományi Egyetem Állattenyésztési Tanszékének tanszékvezető egyetemi tanára, az alkalmazott állatgenetika területén ért el nemzetközileg is elismert eredményeket.

Cairoban /Egyiptom/ 1911-ben született, 1934-ben végezte el a Közgazdasági Egyetem Mezőgazdasági Osztályát. 1935-ben tette le az egyetemi doktorátust. 1943-ban egyetemi magántanár lett. 1952-ben megvédte a kandidátusi, majd 1954-ben a doktori disszertációját. 1961-ben az MTA levelező tagjai sorába választotta. Levelező tagja az NDK Mezőgazdasági Tudományos Akadémiájának is.

Tudományos tevékenysége igen széles körű. Többek között a jersey-szarvasmarha keresztezésével foglalkozó kutatómunkája - kísérleti- és állami gazdaságokban - eredményesen folyik. E kísérleteket 1954-ben kezdte s eredményei alapján a Földművelésügyi Minisztérium 1961 évi Collegiumi határozata értelmében 20.000 magyartarka tehenre terjesztették ki. Nagyrészt ezeknek a kísérleti eredményeknek az alapján vontak keresztezésbe az NDK-ban 1/2 millió tehenet, Angliában 35.000 szarvasmarhát és Csehszlovákiában is nagy számú egyed. Ez a nagyarányú keresztezési munka az Állattenyésztők Világszövetsége elismerését is kiváltotta.

Horn Artur szakirodalmi tevékenysége nemzetközileg is ismert. Jelentősebb tanulmányának száma mintegy 100, ezenkívül 9 könyvet és nagyszámú gyakorlati szócikket írt. Meghívott professzorként 16 alkalommal járt külföldön szocialista és kapitalista országok-

ban egyaránt. E tanulmányutak során számos tudományos előadást és kollokviumot tartott, amelyek közül jelentősebbek: az Állattenyésztők Világkonferenciáján/Róma, 1963./ a tejtermelés gazdaságosabbá tételének genetikai lehetőségeiről tartott bevezető előadása, a Wageningen-i és Páris-i Egyetemen, továbbá az USA-ban az iowai, az urbánai, indianai, a coloradói, a marylandi és a massachusettsi egyetemeken, a Royal Society meghívására a Cambridge-i és Edinburg-i Egyetemen, az Angol Szarvasmarhatenyésztők Szövetsége és a Milk Marketing Board által rendezett konferencián, a Berlin-i Humboldt Egyetemen és a Mariansee-i "Max Planck" Állattenyésztési Kutató Intézetben tartott előadások és kollokviumok, az 1966 évi edinburgi nemzetközi Állattenyésztési Kongresszuson "a genetikai eredmények és a jövő feladatai" című téma vitaindító előadása, az állati termelés korszerű irányai, a populációgenetika jelentősége az állattenyésztésben, a korszerű szelekció kérdései, a modern állattípusok kialakítása témakörének számos kérdéséről. E tevékenységét nagymértékben segítette az a körülmény, hogy négy nyelven előadó és vitaképes. Az alkalmazott állatgenetika területén kifejtett munkássága elismeréséül a Brno-i Mezőgazdasági Főiskola 1965-ben a Mendel Centenárium alkalmával disz doktorává avatta. Ugyanebben az évben az Angol Szarvasmarhatenyésztők Szövetsége tiszteletbeli tagjává választotta.

Pártonkivüli, 1956-ban a Munka Érdemrenddel tüntették ki. Tagja a Tudományos Minősítő Bizottságnak, az MTA Agrártudományok Osztályának osztálytitkárhelyettese, a 43. sz. Koordinációs Bizottságnak elnöke, tagja az Országos Fajtaminősítő Tanácsnak és az Agrártudományi Egyesület elnökségének, stb.

Eddigi tudományos munkássága és a gyakorlatot segítő eredményei alapján javasoljuk az Akadémia rendes tagjai sorába való felvételét.

Budapest, 1966. december 30.

Obermayer Ernő sk.
az MTA lev. tagja

Westsik Vilmos sk.
az MTA lev. tagja

Mócsy János sk.
akadémikus

4510/Sz.0.

T a g a j á n l á s

az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8. §. /3/ bekezdése alapján
L e n g y e l B é l a levelező tagot előterjeszti rendes taggá
való megválasztásra.

Lengyel Béla 1903-ban született Budapesten. Az itteni Műegyetemen szerzett vegyészmérnöki diplomát, majd a bécsi Műegyetemen műszaki doktori oklevelet. 1927-ben a Budapesti Tudományegyetem III. sz. Kémiai Intézetében Buchböck Gusztáv professzor mellett tanársegéd lett, s oktatómunkája mellett megkezdte a fizikai kémia és szervetlen kémia számos területére kiterjedő kutatómunkáját, a fiatal munkatársak idővel szélesedő körének bevonásával. A Tudományegyetem 1934-ben a kémiai termodinamika magántanárává habilitálta. 1936-1950-ig szabadalmi bíróként, ill. szabadalmi ügyvivőként működött. 1950-ben az Eötvös Lóránd Tudományegyetemen az Általános Kémiai Intézethez intézeti tanárrá, 1951-ben tanszékvezető intézeti tanárrá, 1952-ben pedig tanszékvezető egyetemi tanárrá nevezték ki. 1960 óta a Magyar Tudományos Akadémia Szervetlen Kémiai Tanszéki Kutatócsoportjának a vezetője. 1952-1962-ig az Eötvös Lóránd Tudományegyetem tudományos rektorhelyettese volt.

Tudományos munkásságának elismeréséül 1952-ben a tudományok doktora fokozatot nyerte el, 1955-ben Kossuth-díjjal tüntette ki a kormány, 1961-ben pedig a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjává választotta. 1964 óta a Kémiai Tudományok Osztályának titkára, 1966-ban pedig az Elnökség Találmányi Bizottságának elnöke lett. 1965 óta az Acta Chimica szerkesztője.

Levelező taggá választása óta is jelentős tudományos munkásságot fejtett ki Lengyel Béla, és sok fiatal szakembert nevelt kutatóvá. Számos munkatárssal végzett kutatómunkásságának zöme három

problémakörre koncentrálódik: az üveg elektromosságvezetésének a mechanizmusára, az üvegelektrodok sajátosságaira és a szilánok szintézisével, bomlásával, valamint egyéb tulajdonságaival kapcsolatos fizikai-kémiai összefüggésekre.

Az üveg elektromos vezetőképességére vonatkozó újabb vizsgálatokban megállapította, hogy a nátriumionoknak - a vezetőképesség vonatkozásában fontos - aktiválási energiáját kétértékű kationok megváltoztatják. Az ezen az alapon statisztikus módszerrel számított értékek jól megegyeznek a tapasztalattal. Megállapította, hogy a vezetőképesség hőmérséklettel való változása miként függ az üvegben levő fém-oxidok minőségétől és viszonylagos mennyiségétől. Kísérletileg megalapozott modellt dolgozott ki a lítium-kálium-nátrium elegyüvegek vezetési mechanizmusára, amely magyarázatot ad ez üvegrendszerek kísérletileg tapasztalt viselkedésére. Meghatározta ezen elegyüvegekben az ionok átviteli számait, amelyek hőmérséklettel való változása megfelel a vezetési mechanizmusra kidolgozott elméletnek. Egyszerű összefüggést állapított meg az üvegolvadékban levő oxigénionok aktivitása és a kationok effektív térerőssége között.

Folytatván az elektródüvegekre vonatkozó jelentős vizsgálatait, amelyek a korábbiaknál lényegesen jobban használható üvegelektrodok kidolgozására vezettek, és növelték a hazai gyártmányu p_H -mérők hazai és külföldi versenyképességét, megállapította, hogy az üvegelektrod un. negatív hibájának időbeli változásában az üveg felületén létrejövő Si-OH-csoportok koncentrációjának van döntő szerepe. Az un. alkálihibára vonatkozó elmélete következtetéseit radioaktív nátrium²⁴-ionnal végzett kísérletekkel igazolta. Vizsgálta a különböző összetételű szilikátüvegek vízzel érintkező felületén képződő rétegek összetételét és a vízzel kialakult egyensúlyát.

Kiterjedtek és gyakorlati vonatkozásban is jelentős eredményekre vezettek a különféle sziloxánszármazékok polimerizációjára,

valamint hidrolizisére vonatkozó kutatásai. Az okta-metil-ciklo-tetrasziloxán katalizált polimerizációjával kapcsolatban megállapította a kiindulási anyag tisztaságának a befolyását a polimerizátum átlagos mólsúlyára, és a mólsúly függését az elegyben tetrametil-ammónium-hidroxiid alajában jelenlevő nitrogén, valamint a szilícium arányától, aminek a szilikongumi készítésében van szerepe. A nagy funkcionális metil-klór-szilán-elegyek hidrolizisére vonatkozó kísérleteiből kiderült, hogy a mólsúly-eloszlás a funkcionálisnak az egyes monomerekre való eloszlásától, valamint a hidrolizis módjától, ill. a közeg sajátosságaitól is függ. A poli/dimetil-sziloxán-diol/ előállítására vonatkozó reakciókinetikai kísérleti és elméleti vizsgálatokból kiderült, hogy az átlagmólsulynak a reakció folyamán bekövetkező változása leírható egyetlen konstans segítségével. E konstans különböző hőmérsékleten mért értékeiből meghatározható a folyamat aktiválási energiája. A klór-szilánok katalitikus alkilezésére vonatkozó kutatásaiban megállapította, hogy az Si-Cl-kötés reaktivitása csökken a molekulában levő azonos szubsztituensek számával. Ezt azzal magyarázza, hogy - ellentétben a Si-Cl-kötés más reakcióival - az alkilezés esetén a sebességmeghatározó átmeneti komplexum elektrofil reakcióban képződik. A metil-klór-szilán direkt szintézisére vonatkozó vizsgálatai arra az eredményre vezettek, hogy a sósav, a metil-klorid és a szilícium közötti reakcióban a primeren képződött SiHCl_3 alkilálódása is fontos a metil-klór-szilánok képződése vonatkozásában. Jelentősek a metil-klór-szilánok gázkromatográfiás analízisének kidolgozására irányuló vizsgálatai. A sziloxánokra vonatkozó vizsgálatai alapján oly eljárásokat dolgozott ki, amelyeket a gyakorlatban is bevezettek.

Fő kutatási problémái mellett foglalkozott Lengyel Béla munkatársaival a kovasavoldatok sajátosságaival is, s új módszert dolgozott ki az alkil-bór-kloridok előállítására.

Az évi közgyűlésekkel kapcsolatos osztályülésekre kidolgozott beszámolóí alapos kritikai képet adnak az akadémiai kutatás helyzetéről, fejlődéséről és problémáiról, s tudománypolitikai utmutatók a továbbfejlesztés fő irányainak a kidolgozásában.

Lengyel Béla munkásságának nyomtatásban megjelent termékeit lásd az 1. mellékletben, szabadalmait pedig a 2. mellékletben.

Kutatásait a nemzetközi tudományos élet is nagyra értékeli, a szakirodalom széles körben hivatkozik eredményeire és használja fel ezeket további kutatásokra /lásd a kivonatos 3. mellékletet/.

Kutatómunkája mellett mint az Eötvös Lóránd Tudományegyetem professzora Lengyel Béla kiveszi részét az egyetemi hallgatók oktatásában-nevelésében. Jól felépített és meggyőző előadásai sok fiatalban alapozták meg a tudományos gondolkodást. Fiatal munkatársai közül vezetésével számosan fejlődtek jó kutatókká, s nyerték el a kandidátusi fokozatot. Nagy része van abban, hogy a korábban elhanyagolt korszerű szervetlen kémia nálunk is fejlődésnek indult.

Kutató- és oktatómunkája mellett jelentékeny Lengyel Béla tudományos közéleti tevékenysége is. Tíz éven át tartó tudományos rektorhelyettesi, majd immár három éve folyó osztálytitkári működése alatt nagy szakértelemről, tudománypolitikai áttekintésről, helyes ítélőképességről és jó szervezőkészségről tett tanúságot. Ezáltal jelentősen hozzájárult ahhoz, hogy az általa vezetett intézmények előmozdítsák a szocializmus építését. Nyílt bírálataival, következetes állásfoglalásával segített a fejlődés helyes irányának a kijelölésében, és az erőknek kellő mértékben a fő tennivalókra való összpontosításában.

Mindez indokolttá teszi rendes taggá választását.

Budapest, 1966. október hó

Polinszky Károly s.k.
levelező tag

Erdey-Gruz Tibor s.k.
rendes tag

4518/Sz.0.

T a g a j á n l á s

az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8. §. /3/ bekezdése alapján
S z e n t á g o t h a i J á n o s levelező tagot előterjeszti
rendes taggá való megválasztásra.

Dr.Szentágothai Jánost 1948-ban választotta az Akadémia levelező tagjai sorába. Munkásságának legnagyobb részét levelező tagul történt megválasztása után végezte, amint az a mellékelt irodalmi adatokból kitűnik. 1950-ben tüntették ki Kossuth-díjjal és tudományos munkássága, melyet főleg neurobiológia területén végzett, nemzetközileg elismert tekintélyt szerzett számára. Ezt igazolja nemcsak az, hogy a neurobiológia területén folyó jelentős nemzetközi tanácskozásokra mindenkor meghívást kap, hanem az is, hogy az UNESCO IBRO bizottsága nemzetközi tanfolyamát az ő személyére való tekintettel rendezte meg Budapesten és bizta rá annak szervezését. Tudományos munkájában főleg a vegetatív beidegzés finomabb szerkezetével foglalkozott, mely terület évtizedekig a legélesebb tudományos viták tárgya volt. Kísérletei, megfigyelései a neuronkoncepció alapján álló magyarázat mellé állították, mely az elektronmikroszkóp kifejlődése most 25 évvel később igazolt. A labirintusreflexek morfológiai és fiziológiai megfigyelései alapján írta meg az Akadémiai Kiadó kiadásában megjelent nagysikerű monográfiáját, melyben a szemmozgás pályájával és a reflexivek kapcsolataival foglalkozott elsősorban. Ezen vizsgálatok lezárása után kutatásai elsősorban a központi idegrendszer neuronkapcsolatok elemzésére a synapsisok histológiai és elektronmikroszkópiai vizsgálatára irányultak, különös tekintettel az idegrendszeri elemek funkciójának megértésére - a kísérletében előidézett synapsis elfajulási módszerével. Ez a munkairány ma az agy kutatás legáltalánosabb^{an} alkalmazott módszerei közé tartozik. E téren elért eredményei közül kiemelendők: a gátló synap-sisok histológiai identifikálása, komplex synapsisok felismerése és főbb típusok

felépítésének tisztázása elektronmikroszkópos szinten, a neuronhálózatok elemi integrációs egységi formák bevezetése és meghatározása a kisagykéreg működéséről utóbb élettani alapon igazolt neuronhálózati módszerrel való megszerkesztése.

Fenti szorosán vett saját kutatási területe mellett még, mint a pécsi Anatómiai Intézet igazgatója két eredményes kutatási irányban nevelt utánpótlást: az egyik irány a belső elválasztású rendszer hypothalamikus szabályozása, mely tárgykörben tanítványaival megírt számos közleményei mellett 1962-ben angol nyelvű monográfiát jelentetett meg, míg a másik irányzat a neuro-embryológiai munkaterület, ahol különösen idegfejlődéstani kérdéseket kutatott neurokibernetikai szempontból.

Szentágothai Jánosnak szűkebb szakmai területén elmélyült munkássága eredményességét az a széles körű tudományos érdeklődés adta meg, mely megláttatta vele az agykérgi területeken a modern problémákat és egyéni elgondolást sugalmazva képessé tette őt új utak keresésére.

Ezen tudományos munkássága mellett előbb az MTA Orvosi Osztályában, majd később a Biológiai Osztályban aktív tudományszervezési szerepet vállalt, mint a VIII. Osztály Osztályvezetőségének tagja és több folyóirat szerkesztője.

Ezen munkásságával is nagymértékben hozzájárult a korszerű magyar biológiai kutatás fejlesztéséhez és nemzetközi elismertetéséhez.

Dr.Szentágothai János rendes taggá történő megválasztását a fentiek alapján elfogadásra javasoljuk.

Budapest, 1966. december 1.

Dr.Straub F.Brunó s.k.
akadémikus

Dr.Törő Imre s.k.
akadémikus

4514/Sz.0.

LEVELEZŐ TAGOK

1967

T a g a j á n l á s

Az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8.§. /3/ bekezdése alapján B a r t a J á n o s t, az irodalomtudományok doktorát előterjeszti levelező taggá való megválasztásra.

Barta János Szentesen született 1901-ben. Egyetemi tanulmányait, az Eötvös Collegium tagjaként, a Budapesti Tudományegyetemen végezte. Mestere elsősorban Horváth János volt. 1924-ben nyert tanári oklevelet, ezután egészen 1950-ig a bp.-i Alkotmány utcai kereskedelmi iskola tanára, a felszabadulás után igazgatója volt. 1950/51-ben az Eötvös Lóránd Tudományegyetem intézeti tanára /docens/ volt. 1951 őszén kinevezték a debreceni egyetem tanárává. 1957-ben rektora is volt az egyetemnek.

Tudományos munkásságát Madáchról és Vörösmartyról szóló nagyobb tanulmányokkal kezdte. A Nyugatban és más folyóiratokban, valamint önállóan megjelent írásaiért kétszer kapott Baumgarten díjat. A Franklin Társulat Magyar Írók c. sorozatában megjelent Madách-monográfiájáért Horváth János javaslatára egyetemi magántanárrá habilitálták. Munkásságában a filológiai alaposság - nem kis részben a berlini egyetemen végzett filozófiai tanulmányai hatása alatt - erős filozófiai érdeklődéssel s egy ideig szellemtörténeti tájékozódással párosult, amelyeknek jó ideig még marxista szándéku munkáiban is maradt nyoma. A felszabadulás óta egyébként érdeklődésének köre kitágult. Továbbra is a 19. század magyar irodalma volt a főterülete, de irodalomelméleti és esztétikai kérdések is egyre inkább foglalkoztatták, s ha nézeteivel nem egyszer váltott is ki ellentmondást a marxista irodalomtudomány körében, alaposágán, sokoldalúságán kívül elismerést érdemel az igazságkeresés szenvedélye, az őszinteség is, amellyel tudományos meggyőződéséért sikra szállt. A felszabadulás után megjelent főműve Arany Jánosról

irt monográfiája. Az utolsó évek gazdag terméséből nőtt két értékes tanulmánykötete /Élmény és forma. 1964. - Költők és írók. 1966./külön is aktuálissá teszi az MTA tagjává választását.

Egyébként Barta János a felszabadulás óta tevékenyen részt vesz tudományszervezési feladatok megoldásában is. 1948 óta alelnöke, később ügyvezető elnöke is volt a Magyar Irodalomtörténeti Társaságnak, néhány évig elnöke az MTA Irodalomtörténeti Főbizottságának, tagja az Irodalomtörténeti Intézet tudományos tanácsának stb.

Barta János bevélasztásával érdemes tudóssal gyarapodnék az Akadémia tagsága, akitől még sok beccses alkotást, de tudományszervező feladataink megoldásában is fiatalos aktivitást várhatunk.

Budapest, 1966. november havában

Tolnai Gábor s.k.
akadémikus

Tamás Lajos s.k.
akadémikus

Waldapfel József s.k.
akadémikus

T a g a j á n l á s

Az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8.§. /3/ bekezdése alapján Köpeczi Bélát, az irodalomtudományok doktorát előterjeszti levelező taggá való megválasztásra.

Köpeczi Béla irodalomtörténész 1921-ben született Nagyenyeden. A felszabadulás után a párizsi Magyar Intézetben dolgozott, majd a Kiadói Tanács elnökhelyettese, 1955-ben a Kiadói Főigazgatóság vezetője lett. 1963-tól 1966. decemberéig a Pártközpont Kulturális Osztályának vezetője volt. Egyetemi tanár, az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Francia Tanszékének vezetője.

Köpeczi Béla főképpen a francia és román irodalommal, továbbá a XVII.-XVIII. század magyar irodalmának és történelmének kérdéseivel foglalkozik.

Művei: Zur Frage der rumänischen Lehnwörter im ungarischen /1942/, Esze Tamás /1951, Esze Tamással/, II. Rákóczi Ferenc /1955, R. Várkonyi Ágnessel/, Bethlen Miklós francia emlékiratai /1956/, Politique et jansenisme /1958/. Több kiadványt szerkesztett: Baubeuf válogatott írásai /1950/, Román költők antológiája /1951/, Victor Hugo válogatott versei /1953/, II. Rákóczi Ferenc válogatott levelei /1959/. Legjelentősebb és legújabb műve: Rákóczi szabadságharca és Franciaország. Egyre fejlődő képességei ebben a munkájában érik el eddigi csúcspontjukat. A tárgy impozánsan alapos ismerete, a feldolgozás módszerének teljes biztonsága és a marxista elviség együtt teszi átlagon felül jelentőssé ezt a munkát, amely szerkezetileg és stiláris szempontból is példaszerűnek mondható. Köpeczi Béla az utóbbi években számos jelentős irodalomelméleti és kulturpolitikai tanulmányt is publikált. Különösképpen a realizmus és a szocialista realizmus fogalmának tisztázása körül

vannak kitűnő érdemei. A magyar tudományos és művészi élet elvi, politikai tájékoztatásában igen nagy részt vesz és ebbeli érdemei vetekednek tudományos érdemeivel. Higgadtsága, tárgyilagossága, világos látása szerencsésen hat kulturális életünkre és a marxista elviség terjedésére.

Mindezek alapján jólélekkel és teljes meggyőződéssel ajánljuk Köpeczi Bélát a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagságára.

Budapest, 1966. november 30.

Kardos László s.k.
akadémikus

Sótér István s.k.
akadémikus

T a g a j á n l á s

Az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8.§. /3/ bekezdése alapján S z i g e t i J ó z s e f e t, a filozófiai tudományok doktorát előterjeszti levelező taggá való megválasztásra.

Szigeti József 1921-ben született. Magyar-angol szakos tanári diplomát 1944-ben, a felszabadulás után pedig egyetemi doktori címet szerzett. 1950-ben a filozófiai tudományok kandidátusa, 1958-ban a filozófiai tudományok doktora lett. Az Akadémia Filozófiai Intézetének igazgatója, az ELTE Esztétikai Tanszékének t.v. egyetemi tanára.

Szigeti József 25 esztendőes tudományos munkásságra tekinthet vissza, melynek fő témakörei a filozófiatörténet és az esztétika, utá-
jabban pedig olyan metodológiai /un. tudományfilozófiai/ kérdések, amelyek a modern matematikai módszerekre is kiterjednek. Műveit tudományos igényesség, nemzetközi vonatkozásban is elismert, mélyreható marxista eszmeiség és tudás jellemzik. Eredményeinek hite-
lét, meggyőző erejét nem utolsó sorban széleskörű filozófiatörté-
neti és kulturhistóriai műveltség biztosítja, amelynek gyökerei az egykori Eötvös Kollégium legjobb haladó hagyományaihoz nyulnak vissza; már itt alaposan megismerkedett Hegel, Nicolai, Hartmann és Lukács György munkáival és a marxista filozófia klasszikus alkotásaival.

Első nagyobb műve "A magyar szellemtörténet bírálata" /1952, 1962/, ebben a társadalmi gyökerekig hatoló kritikai elemzését adja a kor-
szak legelterjedtebb, nagy utóhatású filozófiai és világnézeti á-
rاملatának: ez a mű /egy-két szigorú értékitélete ellenére is/ i-
dőttálló képviselője annak a /társadalomtudományokban különösen fon-

tos/ műfajnak, amely nélkül egyetlen tudományszak szerves fejlődése és tervszerű fejlesztése sem megvalósítható.

Francianyelvű /oroszul is megjelent/ Diderot-monográfiája /1962/ nem csupán társadalom-, de ipar- és technikatörténeti, egészen újszerű jellemzését adja a francia felvilágosodás e központi alakjának; e művét a külföldi kritika is nagy elismeréssel fogadta.

Filozófiatörténeti előadásai /1955-56/, amelyek eddig csupán egyetemi jegyzet formájában olvashatók/ azért jelentősek, mert a nagy erudíció mellett önálló alkotó gondolkodás eredeti termékei. A "Bevezetés a marxista-leninista esztétikába" c. műve /1964/ ugyancsak egyetemi előadásokból jött létre, de voltaképpen Szigeti József igen széles irodalomelméleti, irodalomtörténeti és irodalomesztétikai munkásságának alapján felépülő szintézist képvisel, amelynek tengelyében a művészi realizmusnak egy újszerű és árnyalt marxista koncepciója áll.

Szigeti József jelentős elméleti munkássága mellett nagy tudomány- szervezési tapasztalattal és készséggel is rendelkezik; mint Akadémiánk Filozófiai Intézetének évek óta igazgatója, mint a Filozófiai Szemle szerkesztője, mint egyetemi tanár, mint művelődésügyi miniszterhelyettes, mint több nemzetközi tudományos tanácskozás megszervezője, mint tudományos delegációk tagja vagy vezetője, mint a II. Osztály vezetőségének tanácskozó tagja, stb. - sokszorosan bizonyította, hogy Akadémiánknak nem csupán érdemes, de hasznos tagja is tudna lenni.

Tisztelettel javasoljuk tehát a Közgyűlésnek, hogy Sziget Józsefet válassza Akadémiánk levelező tagjává.

Pach Zsigmond Pál s.k.
MTA lev.tag

Mátrai László s.k.
akadémikus

4501/Sz.O.1967.

T a g a j á n l á s

Az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8.§. /3/ bekezdése alapján **R a p c s á k A n d r á s t**, a matematikai tudományok doktorát előterjeszti levelező taggá való megválasztásra.

Rapcsák András 1914-ben született. Egyetemi tanulmányait a Szege di Tudományegyetemen végezte. Középiskolai tanári oklevelét 1942-ben szerezte meg. Tagja volt az Eötvös Kollégiumnak. 1947-ben doktorált, 1955-ben a matematikai tudományok kandidátusa, 1960-ban pedig a matematikai tudományok doktora fokozatot nyerte el. Az egyetem munkájába 1943-ban kapcsolódott be. 1949-ben az egri Pedagógiai Főiskolához nyert kinevezést, mint tanszékvezető főiskolai tanár. 1951-ben a Debreceni Tudományegyetemen docens, 1960-ban pedig egyetemi tanár lett.

Kimagasló érdemeket szerzett a tudományos szervezésben. 1953-tól 1955-ig a természettudományi kar dékánhelyettese, 1955-től 1957-ig és 1959-től 1963-ig oktatási rektorhelyettes. Az 1965/66. tanévben a természettudományi kar dékánja volt, jelenleg az egyetem rektora. Ezen beosztásokban mindig az egyetem tudományos munkájának minél magasabb színvonalra emelésén fáradozott.

Rapcsák András tudományosan főleg a modern differenciálgeometria területén dolgozik; tudományos és didaktikai munkáinak jegyzékét külön mellékelem.

Doktori disszertációjában foglalkozik a Minkowski-tér hyperfelületeivel. A vonalelemterekben kétféleképpen értelmezhető hyperfelület: mint az érintő vonalelemek geometriai helye, vagy mint vonalelemek tranzverzális felülete. Rapcsák az említett dolgozatában az érintő vonalelemekkel értelmezett felületekkel foglal-

kozik, s meghatározza ezen felületek alapformáit, majd a Mainardi-Gauss-Codazzi-féle differenciálegyenletrendszereket, végül a Gauss-féle theorema egregium általánosítását.

Ugyancsak hyperfelületekkel foglalkozik a 10, 11, 12 alatti dolgozataiban is. Ezekben a dolgozatokban a Finsler-térbe ágyazható hyperfelületeket vizsgálja. A 10 alatti dolgozatában - amely egyik legjelentősebb eredményét tartalmazza - azt a problémát vizsgálja, hogyan lehet geometriailag jellemezni bizonyos speciális un. sikprojektív Finsler-tereket. Ezzel kapcsolatban teljes osztályozását adja azoknak a Finsler-tereknek, melyekben minden vonalelemhez tartozó bármely irányhoz, mint normálishez, fektethető érintő vonalelemekkel definiált hypersik.

Ehhez a dolgozathoz kapcsolódik a 11 alatti is. Ebben a tranzverzális hypersikokkal foglalkozik, s ezekkel sikerül metrikusan jellemezni nulla projektív görbületű Finsler-tereket.

Végül ehhez a tárgykörhöz kapcsolódik a 12. alatti dolgozat. Ebben a szerző azokat a tértípusokat vizsgálja, amelyekben korlátlanul fektethető érintő vonalelemekkel definiált és tranzverzális hypersik is. Kimutatja, hogy ezek a terek olyan konstans görbületű Finsler-terek, melyekben az extrémálisok egyenesek.

Másik átfogó problémakör, mellyel foglalkozik, a differenciálgeometriai terek un. ekvivalencia-problémája. Két differenciálgeometriai teret akkor nevezünk ekvivalensnek, ha megadható olyan megengedett koordinátatranszformáció, mely a teret meghatározó mennyiségeket egymásba viszi át. A 6 és 7 alatti dolgozatokban az un. Cartan-terek ekvivalencia-problémájával foglalkozik. A 6 alatti dolgozatban, mely kandidátusi disszertációja volt, meghatározza annak szükséges és elegendő feltételét, hogy két Cartan-tér mikor ekvivalens. A 7 alatti dolgozatban emellett a Cartan-terek teljes ekvivalencia-rendszerét is meghatározza.

A terek ekvivalencia problémájával foglalkozik a 2 alatti dolgozat is. Ebben a Douglas által bevezetett K-spreads-ok ekvivalenciájának szükséges és elegendő feltételét határozza meg.

Az előterjesztés írója által bevezetett normálkoordináták egy új értelmezését adja az 5 alatti dolgozatában. Ebben kimutatja, hogy a normálkoordináták azonosak az un. kvázigeodetikus görbék félív-hossznégyszetének parciális deriváltjával. Ennek az eredménynek érdekes alkalmazása az 5 alatti dolgozat, melyben egy vektor Taylor-sorbafejtését határozza meg, normál-koordináták segítségével, invariáns alakban.

A 4 alatti dolgozat a Finsler-térbe ágyazható érintő vonalelemekkel definiált hyperfelületek görbéivel foglalkozik. Ebben a dolgozatban sikerült általánosítani a közönséges felületelméletből ismert Darboux-féle formulákat, melyek a felületi görbék görbületei és ezek abszolút differenciálhányadosai között állítanak fel összefüggéseket.

A 9 alatti dolgozatban egy alapul vett vonalelemtérből kiindulva meghatároz egy affin pályageometriát, s meghatározza annak szükséges és elegendő feltételét, hogy ez a geometria közönséges értelemben vett pályageometria legyen. Meghatározza annak is a szükséges és elegendő feltételét, hogy két ilyen általános pályageometria mikor ekvivalens egymással.

Igen érdekesek és eredményesek Rapcsák Andrásnak a pályaterekkel foglalkozó kutatásai. Az alapvető probléma ezeknél a kutatásoknál az, hogy ha adva van egy pályatér, az mikor látható el olyan metrikával, melynek geodetikus görbéi a pályák. Ez a probléma általában nem oldható meg. Rapcsák András a 16 alatti dolgozatában megadja annak szükséges és elegendő feltételét, hogy egy pályatér mikor látható el metrikával ilyen értelemben. Egy hasonló probléma az affin összefüggő pályaterek ekvivalencia problémája. 15 alatti dolgozatában ezt a problémát oldja meg. Ennek a témakörnek egyik legkiemelkedőbb eredménye a 18 alatti dolgo-

zatban jelent meg, melyben Rapcsák András egy Hilbert-által fölvetett problémát old meg differenciálhatósági föltétel mellett. Meghatározza ugyanis az összes un. sik-projektív tereknek a metrikus alapfüggvényét, explicite kijelölt koordinátarendszerben.

Rapcsák András behatóan foglalkozik a matematika és filozófia határterületeivel is. Több előadást tartott ezekről a problémákról, s hallgatóit is igyekszik ilyen irányban nevelni. A tudományos utánpótlás nevelésében kifejtett tevékenysége is kiemelkedő.

A felsoroltak alapján megállapíthatjuk, hogy Rapcsák András különösen a modern geometriában igen alapos felkészültséggel és külföldön is jólismert tudományos eredményekkel rendelkezik.

Egyénisége, tudományos munkássága, a tudományos szervezetekben szerzett kimagasló érdemei méltóvá teszik őt arra, hogy a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjai sorába beválassza.

Budapest, 1966. december 12.

Varga Ottó s.k.
akadémikus

Fejes Tóth László s.k.
levelező tag

T a g a j á n l á s

Az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8.§. /3/ bekezdése alapján Magyar Jánost, a mezőgazdasági tudományok doktorát előterjeszti levelező taggá való megválasztásra.

Magyar János, a mezőgazdasági tudományok doktora, tanszékvezető egyetemi tanár, kiváló művelője az erdőgazdálkodásnak és az erdőrendezésnek.

Csomádon született 1911-ben. Erdőmérnöki oklevelét 1934. november 19-én szerezte meg Sopronban. 1935-től 1936. május 30-ig Waldbott Kelemen tolcsvai uradalmában dolgozott segédmérnökként, majd állami szolgálatba került. 1954 óta Sopronban az erdészeti felsőoktatás, nevelés és kutatás területén dolgozik. 1956. november 5-től 1959. szeptember 1-ig az Erdőmérnöki Főiskola igazgatói tisztségét is ellátta, majd 1962. december 1-től 1966. augusztus 1-ig az Erdészeti és Faipari Egyetem kutatási rektorhelyettese volt.

Magyar János 1954 óta a mezőgazdasági tudományok /erdészet/ doktora.

Közel 100 tanulmány szerzője. Tudományos tevékenysége az erdőgazdálkodás és erdőrendezés széles körét öleli fel.

Külön kiemelkednek azok a tanulmányai, amelyek az erdőgazdálkodás üzemszervezési és erdőrendezési kérdéseivel, a nyár- és tölgy fatermési vizsgálatok korszerű módszereivel, a fatermésbecslés módszereinek kidolgozásával, továbbá a termőhelyfeltárási módszereivel foglalkoznak.

Nevéhez fűződik a hazai erdőrendezés egységes szervezetének elvi és gyakorlati kidolgozása. Nagyon értékesek a nyárasok fatermésére, szerkezetére és korszerű nevelésére vonatkozó kutatásai. Ugyyszintén a termőhelyi osztályok megalakítására kidolgozott javaslata is.

Kiemelkedő szerepet tölt be az erdészeti kutatások szervezése, valamint a kutatási eredmények gyakorlati életbe történő átültetése terén.

Magyar János 1956-ig tagja volt a MDP-nek, azóta pártonkívüli. Tagja az Országos Erdőgazdasági Tanácsnak, az Erdészeti és Faipari Egyetem Tudományos Tanácsának, a távlati kutatási terv 33.számú Koordinációs Bizottságának, a Tudományos Minősítő Bizottság Növénytermesztési Szakbizottságának. Elnöke az MTA IV. Osztálya Erdészeti Bizottságának és aktiv tudományszervező munkát végez. Ezenkívül alelnöke a Hazafias Népfront Győr-Sopron megyei bizottságának is.

Kitüntetései: "Kiváló munkáért" 1948-, "Erdőgazdaság kiváló dolgozója" 1955-, "Magyar békemozgalom aranyjelmé" 1955. A hazai erdőrendezés fejlesztése érdekében kifejtett tevékenységéért 1956-ban Népköztársasági Munka Érdemrend kitüntetést kapott.

Ugy véljük, hogy Magyar Jánost, mind a tudományos kutató munkája, mind tudományszervező tevékenysége és oktatási munkája, valamint emberi magatartása méltóvá teszi arra, hogy Akadémiánk tagjai sorába kerüljön.

Budapest, 1966. december 30.

Dr.Máthé Imre s.k.
az MTA lev.tagja

Dr.Mócsy János s.k.
akadémikus

T a g a j á n l á s

Az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8.§. /3/ bekezdése alapján M é s z ö l y G y u l á t, a biológiai tudományok doktorát előterjeszti levelező taggá való megválasztásra.

Mészöly Gyula, a biológiai tudományok doktora, a Duna-Tisza-közi Mezőgazdasági Kísérleti Intézet igazgatója, a kertészeti növény-nemesítés kiváló művelője.

1910-ben született. Tanulmányait 1935-ben a Kertészeti Tanintézetben fejezte be. Tanulmányai befejezése után a Mauthner Magtermelő Vállalatnál dolgozott. 1937-től pedig a bajai Kertész-képző Iskolában, mint a zöldségtermesztés előadója és gyakorlatvezetője tanított. 1941-ben került Kecskemétre s ott megalapozta és kiépítette a Duna-Tisza-közi Mezőgazdasági Kísérleti Intézetet, melynek jelenleg is igazgatója. A Kertészeti Tanintézet Akadémiává, ill. Főiskolává történt átszervezése után 1944-ben kertészeti akadémiai, majd 1946-ban kertészeti és szőlészeti főiskolai oklevelet szerzett. Ugyanez évben gazdasági tanári képesítést is kapott.

Mészöly Gyula 1953-tól a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, 1964-től pedig a biológiai tudományok doktora.

Tudományos munkássága kezdettől fogva a növény-nemesítés és genetika területére összpontosult. A korszerű paradicsom-nemesítés hazai megalapozására vonatkozó munkássága kiemelkedő. Közel három évtizedes nemesítői tevékenységének eredményét az általa előállított paradicsomfajták egész sora bizonyítja. Az államilag elismert és elismerésre bejelentett paradicsomfajtáinak száma: 14, s a paradicsom vetésterületének tulnyomó részén az ő fajtáit termesztik. Tudományos eredményeiről mintegy 40 könyvben és tanulmányban számolt be.

Nemesítési munkája kezdetben a konzervipar számára alkalmas fajták előállítására irányult. A "K 363" nevű fajtája a konzervipari célra termesztett fajták között még ma is a legkiemelkedőbb helyet foglalja el. 1956-ban Európában először neki sikerült előállítani Lyc.peruviánummal életképes fajhibridet, majd 1957-ben a hirsutum fajhibridek további kombinálásával az un. komplex fajhibrideket, amelyek nagyjelentőségűek a további növénynemesítés szempontjából. Korai export termesztés céljára alkalmas fajtajelöltjei közül néhány u.n. "egyszínű", zöldtalpmentes, nyersfogyasztásra kiválóan alkalmas. A könnyen szedhető /lerázható/ gépi szedésre alkalmas fajták előállítása terén is előrehaladást ért el, melyet a külföldi nemesítők is méltányolnak.

Mészöly Gyula paradicsomfajtái nemcsak hazai kiállításokon kaptak sok elismerést, hanem az erfurti nemzetközi és a bécsi nemzetközi kertészeti kiállításon is aranyérmeket nyertek. Az általa vezetett intézetben saját tervei szerint felépült korszerű paradicsommagüzem lehetővé teszi országunk évi vetőmag szükségletének I. fokon való biztosítását.

1945 óta párttag. Magyaránny közéleti tevékenysége országszerte ismert. Mint Bács megye országgyűlési képviselője szorosban együttműködik a megyei és városi párt és egyéb társadalmi szervezetekkel. Részt vesz az Országgyűlés Mezőgazdasági Bizottságának munkájában. Tagja az MTA Kertészeti Bizottságának, a 39.sz. Koordinációs Bizottságnak, az Országos Fajminősítő Tanácsnak, az Állami-díj és a Kossuth-díj Bizottság Mezőgazdasági Albizottságának. Az Agrártudományi Egyesület Kertészeti Társaságának alelnöke.

Munkája elismeréseként 1954-ben és 1958-ban "Munka Érdemrend" kitüntetést kapott, 1956-ban pedig a "Kossuth-díj II. fokozatával" tüntették ki. Az MTA Elnökségétől nemesítői munkájáért 1958-ban oklevelet kapott, 1963-ban pedig "Entz Ferenc Emlékérem"-mel tüntették ki.

Javasoljuk Mészöly Gyulának a Magyar Tudományos Akadémia levelező tagjává történő megválasztását. Meggyőződésünk, hogy eddigi munkássága alapján megérdemli ezt a kitüntető elismerést.

Budapest, 1966. december 30.

Dr. Somos András s.k.
akadémikus

Dr. Mócsy János s.k.
akadémikus

T a g a j á n l á s

Az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8.§. /3/ bekezdése alapján K o z m a P á l t, a mezőgazdasági tudományok doktorát előterjeszti levelező taggá való megválasztására.

Kozma Pál, a mezőgazdasági tudományok doktora, a Kertészeti és Szőlészeti Főiskola rektora, a Szőlőtermesztési Tanszék vezetője a szőlővirágbiológiai kutatások terén nemzetközileg is kiemelkedő eredményeket ért el.

Gyulaházán született 1920-ban. Tanulmányait az Agrártudományi Egyetem Kert- és Szőlőgazdaságtudományi Karán 1947-ben kitüntetéssel fejezte be, 1948-ban pedig a Közgazdaságtudományi Egyetem Gazdasági Szaktanárképző Intézetében kitüntetéses tanári oklevelet szerzett. 1947-től szőlészeti és borászati segédfelügyelőként a tarcali, majd a miklóstelepi Kertész- és Szőlész-képző Iskolán dolgozott, majd 1949. októbertől az Agrártudományi Egyetem Kert- és Szőlőgazdaságtudományi Kara Szőlőtermesztési Tanszékén egyetemi tanársegédi, 1950. októbertől adjunktusi, 1954. májustól docensi, 1960. március 1-től pedig tanszékvezető egyetemi tanári kinevezést kapott. 1957. októbertől főiskolai igazgatóhelyettes, 1962. decembertől tudományos rektorhelyettes, majd 1965. augusztus 1-től a Kertészeti és Szőlészeti Főiskola rektora.

Kozma Pál 1952-től a mezőgazdasági tudományok kandidátusa, 1961-től pedig a mezőgazdasági tudományok doktora. Tudományos munkásságáért 1961. februárjában az Olasz Szőlészeti és Borászati Akadémia /Accademia Italiana della Vite e del' Vino, Siena/ levelező tagjává választotta.

4497/Sz.O.1967.

Tudományos tevékenysége elsősorban a szőlő nemesítés, a szőlő biológiai problémái és a szőlő genetikája kérdéseire terjed ki. Jelentősebb tudományos eredményei a következők: a termesztett szőlőfajták virágtípusainak, termékenyülési viszonyainak, a virágtípusok változékonyságának és a virágzás fiziológiájának feltárása, továbbá annak megállapítása, hogy a környezeti viszonyok és a termesztéstechnikai eljárások milyen hatást gyakorolnak a virág morfogenezisére és termékenyülésére. Kidolgozta a szőlő anyagcseréjén s ehhez kapcsolódva a levél elemzésén és a könnyezési nedv elemzésén alapuló tápanyagszükséglet meghatározása módszerét, továbbá a klóntípus szelekciós módszert, amely iránt külföldön is érdeklődés mutatkozik, s az Országos Találmányi Hivatal és az FM elfogadta találmányként s országos bevezetésre javasolta. Új alany- és csemegeszőlő fajtákat állított elő. A szelekcióval előállított "Nemes Kadarka" /Kozma/" fajtát az Országos Fajta-minősítő Tanács előzetesen elismert fajtának nyilvánította. Jelenleg 10 fajtajelöltje szerepel az országos fajtakisérletben.

Nevéhez fűződik az Országos Szőlő- és Gyümölcsfajta Szelekciós Központ létrehozása, melynek jogutódja jelenleg is hivatott a szőlő- és gyümölcsfajták fenntartó nemesítésének a szervezésére és országos összefogására.

Több, általa kidolgozott fitotechnikai /gyalogszőlő csonkázási/, magoncnevelési eljárást adott át a gyakorlatnak, ill. kutatásai a szőlőtermesztés több részterületének /metszés, szaporítás/ a problémáit segítették a megoldáshoz.

Kutatási eredményéről közel 100 tanulmányban, könyvben számolt be. Három könyvét cseh, román és orosz nyelvre is lefordították és egyet jelenleg fordítanak japán nyelvre. Közleményei közül többet közöltek külföldi folyóiratokban. Eredményeit amerikai, olasz, német, bolgár, jugoszláv, görög, csehszlovák egyetemi tan- és kézikönyvek közlik.

1964-ben az Office International de la Vigne et du Vin "A szőlő termékenységének és szelektálásának virágbiológiai alapjai" c. munkáját "Az OIV díjasa" nemzetközi díj I. fokozatával tüntették ki.

Kozma Pál párttag. 1955 óta tagja az MTA Kertészeti Bizottságának, továbbá évek óta a KGST ampelográfiai és csemegeszőlőtermesztési munkabizottságainak, a TMB Növénytermesztési Szakbizottságának, a 40. sz. Koordinációs Bizottságának, a Fajtaminősítő Tanács Kertészeti Bizottságának, a Tudományos és Felsőoktatási Tanácsnak, a Kertészeti Könyvkiadási Bizottságának, az Acta Agronomica Szerkesztőbizottságának, s a Hazafias Népfront Szakismereti Bizottságának. Az Agrártudományi Egyesület Szőlészeti Szakosztályának elnöke.

1956-ban "Kiváló Dolgozó", 1958-ban "Munka Érdemérem", 1963-ban "Szocialista Munkáért Érdemérem" kormánykitüntetésben és "Matiás János Emlékérem", valamint "Entz Ferenc Emlékérem" kitüntetésben részesült.

Eddigi munkásságát tekintve úgy véljük, hogy Kozma Pált mind a tudományos munkája, mind tudományszervező tevékenysége és oktatási munkája méltóvá teszi arra, hogy Akadémiánk tagjai sorába kerüljön.

Budapest, 1966. december 30.

Dr. Somos András s.k.
akadémikus

Dr. Máthé Imre s.k.
az MTA levelező tagja

T a g a j á n l á s

Az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8.§. /3/ bekezdése alapján Julesz Miklóst, az orvostudományok doktorát előterjeszti levelező taggá való megválasztásra.

Dr. Julesz Miklós 1904-ben született. 1956-ban nem-tanszékvezető egyetemi tanárnak, majd 1958-ban a Szegedi Orvostudományi Egyetemre tanszékvezető egyetemi tanárnak nevezték ki. Jelenleg is a szegedi I.sz. Belklinika igazgatója. Doktori fokozatát 1956-ban nyerte el, tehát 10 éve az orvostudományok doktora.

A 2.sz. melléklet szerint összes tudományos munkáinak száma 116, beleértve előadásait /A jegyzékben a 15, 30, 33, 36, 37, 48, 54, 63, 85, 94, 95, 96, 98, 102, 108 számúak/, illetve monográfiáit /a jegyzékben az 55, 68, 71, 78, 97 számúak is. A doktori fokozat megszerzése utáni időre esik tudományos munkásságának nagyobbik része, a munkásság közel 70 %-a. Monográfiái közül kiemelendő az 1957-ben megjelent "Neuroendokrin betegségek kórtana és diagnosztikája" című könyve, mely később csekély módosítással németül és oroszul is megjelent. Egy fejezetet írt a Rajka szerkesztésében megjelent "Allergia" c. monográfiában. Ugyancsak egy fejezetet írt az Issekutz szerkesztésében megjelent "Gyógyszertan" c. könyvben, valamint egy fejezetet írt Petrányi "Belgyógyászati diagnosztika"-jában. Sajtó alatt van magyarul és németül az endokrin betegségek therápiájáról írt könyve.

Dr. Julesz Miklós tudományos munkásságát az alábbiakban jellemezzük: munkásságát a Budapesti Orvostudományi Egyetem Élettani Intézetében kezdte meg III.éves medikus korában. Szigorló orvos korában jelent meg első tudományos munkája a Magyar Belorvosi Archivumban "Adatok a reverzibilis haemolysis kérdéséhez" címmel.

További két munkáját a Korányi Klinikán végezte, e kísérleteiben vérkatalase tanulmányokkal foglalkozott. Érdeklődése csakhamar az endokrinologia irányába fordult. 1937-ben kimutatta, hogy bármilyen eredetű ketosis /pl. ketogen diéta, diabeteses vagy éhezési ketosis/ a hypophysis elülsőlebens basophil funkciójának igen erős ingere. Ketogen diéta hatására a nő vizeletében nagymennyiségű folliculus érlelő hormon jelenik meg. Állatkísérletben kimutatta, hogy a thiamin fokozza az adenophypophysis eosinophil sejtjeinek működését és gátolta a basophil működést. A thiamin patkányokban luteinizál, tehát prog. esteronszerű hatást fejt ki. A thiamin a kísérleti állatok izületein az akromegaliás arthropathiára emlékeztető elváltozásokat hoz létre. Mind e hatás kifejtéséhez ép elülsőlebens hypothalamus kapcsolat szükséges. E kísérletek eddig teljesen új theraphiás eljárások bevezetését tették lehetővé a nőgyógyászati endokrinológiában. A juvenilis metropathiák, a folliculus persistensre visszavezethető hyperoestrogenismus, fluor albus, a klimaxos hevülés igen jól befolyásolható thiaminnal. A thiaminról régebben egyes szerzők megállapították, hogy a diabetes esetek egy részében csökkenti a vércukrot. Julesz megállapította, hogy a thiamin csak az un. kontrainsularis eredetű diabetesben csökkenti a vércukrot, viszont ott teljesen inzulin-szerű hatást fejt ki. Ember és állatkísérletekben kimutatta, hogy hypophysis transplantatioval inzulin-resistenssé tett betegek vagy állatok B₁-vitamin hatására inzulin-rézékennyé válnak. Megállapította továbbá, hogy a hypophysis transplantatio a histamin inhalatiss shock ellen véd. A Masugi nephritist pedig enyhe glomerulitissé változtatja. Utóbbi kísérletei alapján felvetette azt a gondolatot, hogy Volhardféle koplaló napok az akut glomerulonephritisben talál azáltal hatnak, hogy a keletkezett ketosis fokozza az adenyhypophysis ACTH-t elválasztó funkcióját és ez enyhíti az akut gyulladást,

Kimutatta, hogy a hyaluronidase csökkenti állatkísérletekben a thyreotrop hormon osydációt fokozó hatását és általában olyan

elváltozásokat hoz létre, amelyek hypothyreosisra emlékeztetnek. A hyaluronidasetti.m. adva akut kísérletben emberen jelentősen csökkenti a progresszív exophthalmust. Szemész munkatársaival sikerült kimutatni, hogy az i.m. adott hyaluronidase a csarnokviz elfolyást jelentősen befolyásolja.

Még Budapesten az I.sz. Belklinikán kezdett foglalkozni a hirsutizmus problémáival. E témáját a szegedi I.sz. Belklinikára való kinevezése után is folytatta és munkatársaival ezen a területen jelentős eredményeket ért el. Az idiopathicus hirsutismus okát keresve a bőr, illetve a szőrtüszők szerepét tették vizsgálat tárgyává, feltételezve a "periphéria" szerepét, mely az androgenek bőrben való képződésében az androgenek gátolt lebontásában, az androgenek erősebb fixálódásában, illetve az oestrogenek fokozott lebontásában nyilvánulhat meg a bőrben, ill. a szőrtüszőkben.

Kimutatták, hogy a bőr, ill. a szőrtüszők nemcsak tárolják az androgeneket, hanem aktívan szerepet játszanak az androgenek metabolizmusában, lebontásában. Minthogy C 14-el jelzett androgen hormonok in vitro, emberi bőrszeletek jelenlétében tovább alakulnak, azaz metabolizálódnak - mely folyamat különböző enzim rendszerek aktív funkciójához kötött - fel kell tételezni, hogy a bőr az enzim-rendszere folytán, aktív szerepet játszik az androgenek metabolizmusában, s így a szőrtüszőknél az androgen-oestrogen-hányados kialakításában. Ez a hányados alakulása felelős lehet a hirsutizmus kialakulásáért. Ezen belül hirsutizmusos egyéneknél 2, egyelőre még közelebbről nem identifikálható s normál egyénnél ki nem mutatható - steroidot izoláltak a hónalj szőrzetéből. Feltételezik, hogy az un. idiopathicus hirsutizmusok egy részénél a bőr enzim rendszerében kimutatható elváltozás lenne felelős a patológiás elváltozásért.

Az utóbbi évek folyamán Julesz dr. több újabb endokrin kórképet írt le, így a pubertas körüli basophilismust, a secundär Cushing-kór és a secundaer Morgagni-kór kórképét. A hypothalamikus láz

elkülönítésére új eljárást írt le, amelynek lényege, hogy a hypothalamikus láz oestrogenek adására megszűnik. 1937-ben a vasomotor centrum anginája néven új tünetcsoportot /hidegrázás láz nélkül/ írt le. A hirsutismussal kapcsolatos munkáiról a Magyar Tudományos Akadémián is beszámolt.

Dr. Julesz Miklós kétségtelenül hazánk egyik legkiválóbb klinikusa endokrinológusa, aki tudományos munkásságával nemcsak itthon, hanem külföldön is komoly tekintélyt szerzett magának. Munkásságát hazánkban több monográfia is idézi, így pl. Radnót, Rajka, Szodoray, Bálint, Issekutz, Magyar, Fischer. Munkásságának külföldi visszhangjára utal, hogy több külföldi társaság előadásra hívta meg, így legutóbb Fellingner professzor meghívására tartott előadást Bécsben, majd Trabucchi és Mertini professzorok meghívására Milánóban.

A Német Demokratikus Köztársaságban az ottani endokrin társaság meghívására tartott előadást, többek között a hirsutismussal kapcsolatos munkáiról, melyről az Akadémián is beszámolt.

Dr. Julesz Miklós kiterjedt társadalmi és politikai munkát is végez. A Szegedi Orvostudományi Egyetemen a rektori tanács tagja, elnöke az egyetem Tudományos Bizottságának. Jelenleg a TMB Klinikai Szakbizottságának, elnöke. Tagja az MTA Élettani Bizottságának, az ETT Belgyógyász Bizottságának, a MOTESZ 10 tagú választott elnökségének. 1960 óta az MSZMP tagja, jelenleg a Szegedi Orvostudományi Egyetem Párt VB tagja.

Eddigi tudományos munkássága, és politikai, társadalmi munkájának elismeréseképpen feltétlenül alkalmas arra, hogy az MTA Orvosi Osztályának levelező tagja legyen.

Budapest, 1966. október 24.

Dr. Gömöri Pál s.k.
az MTA rendes tagja
Budapest,

Dr. Ivanovics György s.k.
az MTA rendes tagja
Szeged,

Dr. Rusznyák István
az MTA rendes tagja
Budapest

T a g a j á n l á s

Az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8.§. /3/ bekezdése alapján K e s z t y ü s L ó r á n d o t, az orvostudományok doktorát elő-
terjeszti levelező taggá való megválasztásra.

1915-ben született. A középiskolát és az egyetemet Debrecenben végezte. 1938-ban doktorált. 1934-47-ig dolgozott a Debreceni Tudományegyetem Élettani és Általános Kórtani Intézetében. 1942-43-ban a berlini Kollégium Hungaricum ösztöndijasa volt és a berlini egyetem Gyógyszertani Intézetében dolgozott. Magántanárrá 1943-ban habitálták. 1947-48-ban az önállóvá vált Általános Kórtani Tanszék, 1948-ban az ujonnan létesített Kóréletteni Intézet megbízott vezetője, 1949-ben nevezték ki egyetemi tanárrá. A Kóréletteni Tanszék vezetése mellett, éveken át, mint szakelőadó az orvosi biológiát is oktatta. 1950. szeptember 1-től a Debreceni Tudományegyetem Orvostudományi Karának, majd 1951. február 1-től az önállóvá vált Debreceni Orvostudományi Egyetemnek dékánja.

1952-ben a TMB az orvosi tudományok kandidátusává, 1955-ben doktorává nyilvánította. 1956-ban "kiváló orvos" kitüntetést kapott. 1957-ben oktatási rektorhelyettes, 1959-1963. években rektor volt. 1961-ben Munka Érdemrend kitüntetést kapott.

A Magyar Élettani Társaságnak 1938 óta tagja, sőt 1951-ben elnöke volt. A Magyar Mikrobiológiai Társaságnak megalakulása óta tagja és az Immunológia Sectiojának elnöke. 1958 óta a Magyar Tudományos Akadémia V. Osztályának Élettani Bizottságában tagként működik. 1959. január óta az V. Osztály vezetőségének tanácskozó tagja. 1963. szeptember 1 óta a TMB tagja. 1966-ban a MOTESZ alelnökévé választották. 1945-48 között a Magyar Orvosok Szabad Szakszervezete debreceni klinikai szakosztályának főtitkára, 1948-ban pedig a debreceni csoport titkára volt. 1964 óta a Hazafias Népfront Debreceni Városi Bizottságának elnöke. A Magyar Kommunista Pártba

1947. májusába lépett be. Az MDP, majd 1959. decemberétől az MSZMP tagja.

Munkásságát 99 önálló dolgozata és 4 könyv részlete mutatja. Ezek a következő főbb területre vonatkoznak:

1. Tisztított fehérjék antigentulajdonságai alapján rámutatott faj-, ill. szervspecifitásukra. E kísérletek nyomán indult el világszerte a fermentek antigentulajdonságaira vonatkozó azóta igen elterjedt és eredményes kutatási irány. A foszforiláze-ellenes immunanyagok segélyével a szöveti sejtek által fixált /sessilis/ antitestek quantitativ meghatározására alkalmas új módszert dolgozott ki.
2. Még Went professzor munkatársaként előállította különböző biológiai hatásos anyagok /thyreoglobulin, adrenalin, histamin és novocain/ fehérjevegyületeit. A histamin-azobenzolazoprotein tartós adagolására keletkezett ellenanyagok nemcsak állatkísérletekben semlegesítették in vivo a histamin hatásait, hanem a preparátum a klinikai ellenőrzések szerint egyes allergiás kórfolyamatokban therápiás értékűnek bizonyult. A készítmény Antallerg néven szabadalmaztatott. Gyártása a közeljövőben várható. E területen végzett kísérleteiből azt az elméletileg is lényeges következtetést vonta le, hogy a biológiailag, farmakológiailag, vagy biokémiailag aktív anyagot tartalmazó természetes és mesterséges fehérjeantigenek parenterális juttatására képződő ellenanyagok csak akkor gátolják in vivo a hatóanyag effektusainak érvényesülését, ha a biológiai hatásért felelős kémiai csoport vagy gyök egyuttal azonos az antigenspecifitást determináló csoporttal.
3. Az antigen-antitest reactionokon alapuló anaphylaxiás kórfolyamatok mechanizmusát vizsgálta a pavlovi élettani szempontok alapján. Denerválási kísérleteiből arra következtetett, hogy a perifériás idegrendszer épsége az antigenek által előidézett ellenanyagképződés megindításában nem nélkülözhetetlen előfeltétel,

de az ellenanyagképződés későbbi menetét, kinetikáját az idegrendszer quantitative regulálja. Kimutatta, hogy a tartós barbiturat-altatás az ellenanyagok képződését csökkenti. Ez a gátlás azonban nem abszolút. További antigenadagolás áttöri. Viszont tartós altatásban a már preformált ellenanyagok és a homolog antigen egyesülése, a biogen mediatorok felszabadulása változatlanul végbemegy. Kimutatta, hogy az irodalomban általában az immunjelenségek közé sorolt Shwartzman phenomenon nem egyetlen initialis endotoxin indítja el, hanem a szervezetbe bekerülő endotoxin különböző helyeken támadva egyszerre zavarja meg több szerv és szervrendszer funkcióját. Ezek a zavarok azután integrálódnak. Így alakul ki a mono-aetiologias, de bonyolult polysymptomás szövetnecrosis. A szöveti sejtek által fixált, nem cirkuláló ellenanyagok quantitativ meghatározására az antienzimikus eljárás mellett izotopos, haptengátláson alapuló meghatározást is kidolgozott. E két eljárás révén bizonyította, hogy az ellenanyagképzésnek, továbbá a keringő és sessilis ellenanyagok mennyiségi egyensúlyának olyan specieskülönbségei vannak, amelyek feltárása a régebbi irodalmi adatok ellentmondásait tisztázza.

Eredményeit legújabbán az Akadémiai Kiadó által kiadásra elfogadott németnyelvű monográfiában foglalta össze.

Kesztyüs professzort mintegy 30 éves tudományos munkássága, 100 tudományos munkája és az immunologia területén elért eredményeit, valamint értékes közéleti szerepét - ebben a MTA V. Osztályán osztályvezetőségi tanácskozó tagként végzett értékes munkásságát is - tekintetbe véve javasoljuk levelező taggá választani.

Budapest, 1966. november 2.

Dr. Gömöri Pál s.k.
akadémikus
egyetemi tanár

Dr. Sós József s.k.
levelező tag
egyetemi tanár

T a g a j á n l á s

Az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8.§. /3/ bekezdése alapján B ö l c s k e i E l e m é r t, a műszaki tudományok doktorát elő-terjeszti levelező taggá való megválasztásra.

Bölcskei Elemér 1917-ben született, doktori fokozatát 1960-ban szerezte, jelenleg az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem Vasbetonszerkezetek Tanszékének tszv. egyetemi tanára.

Bölcskei Elemér igen gazdag elméleti és gyakorlati tervezői multtal rendelkezik. Különösen eredményes munkásságot fejtett ki a vasbeton héjak elmélete továbbfejlesztésében.

1947-48-ban a Közlekedés és Postaügyi Minisztérium megbízásából négy Rába- és Berettyóhidat tervezett, s elkészítette a Margit-hid vasbetonszerkezeteinek tervét. Mint az Ut-, Vasutervező Vállalat vasbeton-hidosztályának vezetője, több fontos vasbeton és fémszerkezet tervét készítette el. Ezek közül a 160 m összhosszuságú mecseknádasdi-varasdi ivhid, melynek nagy nyílása közel 100 m, jelenleg is a legnagyobb hazai vasbeton műtárgy; Tudományos eredményeit, tervezői alkotóképességét az ujszerű megoldásu, un. V-lábu dunaujvárosi vasuti felüljáró; - az első hazai feszített hidszerkezetek /szári felüljáró, perei Hernád-hid/; - feszített pallós kishidak; - az első hazai könnyűfémszerkezetű műtárgy, a szabadszállási alumíniumhid; - a nyiregyházi antennatorony; a temesvári antennatorony, stb. bizonyítják.

Kiemelkedően eredményes tudományos munkásságot fejtett ki a nyomott rud problémájával, ujszerű keretszerkezetekkel, a héjszerkezetekkel és reológiai kérdésekkel kapcsolatban. Elsőnek állította fel a membránhéjak alakváltozásai differenciál egyenletét, s nemzetközileg is elismert a derékszögű koordinátába felírt általános hajlitott héj differenciál egyenlete.

Budapest, 1967. január 17.

4485/Sz.0.1967.

Major Máté s.k.akadémikus
Csanádi György s.k.lev.t.

T a g a j á n l á s

Az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8.§. /3/ bekezdése alapján G e s z t i P. O t t ó t, a műszaki tudományok doktorát előterjeszti levelező taggá való megválasztásra.

Geszti P. Ottó 1922-ben született, doktori fokozatát 1957-ben szerezte, jelenleg a Budapesti Műszaki Egyetem Villamosművek Tanszékének vezetője.

Geszti P. Ottó tudományos tevékenységének legfőbb jellemzője, hogy az általa megoldott problémáknál mindig valamilyen, a gyakorlat által felvetett, fontos feladatból indult ki, azt kiváló elméleti felkészültségével és szellemes, intuitív képességével olyan módon oldotta meg, hogy eredménye részben teljes választ adott a gyakorlati szükségletre, részben elméleti-tudományos szempontból egyidejűleg új, érdekes vonatkozásokat tárt fel.

Erre példák:

- a földvezetékes távvezetékekkel kapcsolatos korai munkája, mely elsősorban a mezőgazdasági területek villamos-energiaellátásánál volt jelentős, összekapcsolva a szimmetrikus összetevők kezelésének több új eredményével.
- az energiahordozók szállításának gazdaságosságát számító új metódika, mely többek között a szovjet-magyar energiaaluminium kooperáció gondolatát közvetlenül is elindította;
- a háromfázisú hálózat elméletével kapcsolatos tudományos tevékenység, amely a hazai kooperációs energiarendszer megteremtésének fontos része volt;
- új üzemzavari szinkronozási eljárás kidolgozása, amelynek problémáját, mint erőművi főmérnöknek a napi gyakorlat vetette fel és akadémiai doktori disszertáció szintjén oldotta meg;
- a távvezetékek szél hatására bekövetkező összelengésével foglalkozó dolgozat a matematikai apparátus magasszintű és nem öncélú alkalmazásának kitűnő példája;

- a lökőfeszültség-jel leggörbéjének statisztikus értékelésére vonatkozó, nemzetközileg is alapvető munka, melynek nyomán számos új, a villamosenergiahálózat biztonságát elősegítő eljárás születik;
- a zérusserrendű fojtótekerendszerre elfogadott magyar és angol szabadalom, mely szellemes módon optimalizálja a transzformátorok ellentmondásos üzemi és rövidzárlati követelményeit;
- az egyik legtekintélyesebb európai folyóiratban, a Revue Generale de l'Electricité-ben megjelent munka távvezetékek fázisrendezésének optimális számításáról, mely a természetes teljesítményértéket 8-10 %-kal emeli.

Mint gyakorlati szakember, közvetlenül az egyetem elvégzése után fontos feladatokat látott el; tehetségét és sokoldalú képességeit korán felismerték és kamatoztatták. Fiatal mérnökként kidolgozta az első hazai energia-kooperáció műszaki terveit, ennek tapasztalataira épült a teljes magyar kooperációs hálózat kidolgozása. 26 éves korában a magyar villamosenergiarendszer legfőbb műszaki vezetője, akinek alapvető érdeme van a háromévés és az első öt éves tervek nagy energetikai létesítményeinek megteremtésében. Szervező munkája során az ország legtehetségesebb gárdáját egyesítette vezetése alatt, ennek tagjai ma az Akadémia tagjai, a Műegyetem legjobb professzorai, kimagasló kutatóintézeti vezetők. Irányítása alatt létesültek az energiaipar ma is működő kutató, tervező és egyéb műszaki intézményei. Az ország 1953. évi súlyos energiahelyzetébe a legnehezebb erőművi főmérnöki poszton talpraállította az akkor legnagyobb magyar erőművet. Jelenleg a magyar villamosenergiarendszer és az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság vezető energetikai szakértője, irányító szerepet töltött be a budapesti nagyfeszültségű kábelhálózat kialakításában, az országos távlati villamosenergiafejlesztési terveinek kidolgozásában és korszerű módszereket, a kalmazelmélet, valószínűségszámítás, megbízhatósági elemzések eszközeit vezette be a villamosenergiaipar számítástechnikai fegyvertárába.

Geszti P. Ottó kiváló egyetemi tanár, aki a "Villamosművek" c. tárgy anyagát olyan korszerű színvonalra emelte, hogy Európában csak a moszkvai Energetikai Intézet és a londoni egyetem anyagával mérhető össze.

Sokoldalú gyakorlati tevékenységét mutatja az a tény, hogy hazai gyenge forrásokból tanszékén munkatársaival egy, a legjobb világcégek jellemzőinek megfelelő analóg számológépet épített elméleti vizsgálatainak kísérleti eszközéül.

1955-től 1963-ig az MTA Műszaki Tudományok Osztályán szaktitkár, majd osztálytitkárhelyettes.

Elnöke a CIGRE /Nagy Villamoshálózatok Nemzetközi Egyesülete/-nek.

Budapest, 1967. január 17.

Benedikt Ottó s.k. akadémikus
Csáki Frigyes s.k. levelező tag.
Geleji Sándor s.k. akadémikus
Gillemot László s.k. akadémikus
Heller László s.k. akadémikus
Kovács K. Pál s.k. levelező tag
Liska József s.k. levelező tag
Lévai András s.k. levelező tag
Seidner Mihály s.k. levelező tag
Hevesi Gyula s.k. akadémikus

Találmányok, ujitások és nem publikált tanulmányok jegyzéke

- 1/ háromfázisú, földvezetékes rendszer
1948. Dr.Kovács K.Pállal együtt
- 2/ Egy fázisról három fázisra átalakító berendezés induktivitással és kondenzátorokkal
1949. Dr.Kovács K.Pállal együtt
- 3/ Turbina teherledobás alkalmával gépleszt szabályozó
Sinai Lóval együtt
- 4/ Szabadvezetékek zuzmarásodását és annak mértékét jelző berendezés
- 5/ Zérus sorrendű fojtótekercsrendszer, magyar és angol szabadalom

Ujitások

- 1/ Meddő kompenzálás vákuumban forgatott turbinákkal
Szalay Lászlóval és Csiki Jenővel együtt
- 2/ Szívóhuzam ventillátor koptatólapátjai
- 3/ Alállomások hosszirányú szakaszolókkal való bontott üzeme
- 4/ Kétszer háromfázisú szabadvezetékek centrálisan szimmetrikus fáziselrendezése
- 5/ Háromtekercselésű transzformátorok alkalmazása
Dr.Szendy Károllyal együtt
- 6/ Távolsági védelmeknek őrlámpákkal való ellátása
- 7/ Turbinák kondenzátorainak karbantartás utáni nyomáspróbája

Jelentősebb tanulmányok, amelyek nem lettek publikálva

- 1./ Javaslát Magyarország távlati energiaigényének gazdaságos biztosítására
OMFB tanulmány
- 2./ Részvétel a szovjet- magyar aluminium-timföld-egyezmény energetikai koncepciójának kialakításában
Osztrovszky György lev. taggal együtt
- 3./ A csehszlovák-magyar energiakooperáció tervezési és üzemviteli problémáinak kidolgozása
Dr. Vajta Miklóssal együtt
- 4./ Magyarország 10 éves villamosítási terve, első három változat
Dr. Kovács Pállal és Dr. Vajta Miklóssal együtt
- 5./ 120 kV-os kábelek távolbahatása
Sebő Istvánval, Rácz Lászlóval és Varju Györggyel együtt
- 6./ Nagyfeszültségű szabadvezetékek távolbahatási számítására vonatkozó kutatómunka
Sebő Istvánval, Rácz Lászlóval és Varju Györggyel együtt
- 7./ 400 kV-os távvezeték védővezetői
Sebő Istvánval, Rózsa Lajosnéval, Déri Ágnessel és Horváth Istvánval együtt
- 8./ BFEM műszaki fejlesztési kérdései tekintetében:
 - a/ 120 kV-os kábelhálózat kialakítása
Perneczky Gézával és Reguly Zoltánnal együtt irányítóként
 - b/ 10 kV-os hálózat csillagpontjának földelése Reguly Zoltánnal együtt irányítóként
 - c/ 30 kV-os hálózat földelési kérdése Reguly Z. együtt irányítóként
 - d/ Kis és közepfeszültségű hálózat kialakításának kérdései
Reguly Zoltánnal együtt irányítóként

T a g a j á n l á s

Az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8.§. /3/ bekezdése alapján **H o l l ó J á n o s t**, a kémiai tudományok doktorát előterjeszti levelező taggá való megválasztásra.

Holló János 1919-ben született. A budapesti Műegyetemen szerzett 1941-ben vegyészmérnöki oklevelet. A Belvárosi Takarítóvállalatnak, majd az Általános Ipari Kísérleti Üzem Részvénytársaságának lett kutató mérnöke bevonulásáig. 1944. októberében az alakulattól megszökött, a felszabadulás után önként jelentkezett a demokratikus hadseregbe és a tartalékosok leszereléséig katonai szolgálatot teljesített. 1946-ban utólag tartalékos hadnaggyá léptették elő. Leszerelése után az Elhagyott Javak Gondnokságának lett mérnöke, majd 1946-tól a Polgári Sörgyárban dolgozott, majd az államosítás után az összes budapesti sörgyár műszaki igazgatója lett. Innen tanszékevezető tanárként a Gazdasági és Műszaki Akadémiára került.

1947-ben műszaki doktor, majd 1950-ben a Műszaki Egyetemen magántanár lett. 1952. március 15-től a Budapesti Műszaki Egyetem Mezőgazdasági Kémiai Technológiai Tanszékének vezetője, először mint docens, majd 1956. február 1-től, mint egyetemi tanár. A Vegyészmérnöki Kar dékánja volt 1955-57. tanévben és újra az 1963-64. tanévtől.

1952-ben megkapta a tudományok kandidátusa fokozatot, majd 1957-ben dolgozata alapján a tudományok doktora fokozatot.

Tudományos tevékenysége az alapanyagok elméleti ismereteire /keményítő kutatás/, a fermentációs kinetikára és a biológiai iparok műveleteire terjed ki.

4493/Sz.O.1967.

E témakörből nagyrészt külföldi lapokban 167 publikációja, ill. előadása, 16 egyetemi jegyzete, illetve könyve jelent meg és 9 szabadalmát fogadták el.

Legkiemelkedőbbek a keményítő fizikai és kémiai tulajdonságainak vizsgálatában, valamint bioszintézisének tanulmányozásában elért eredményei. Felderítette a jód-keményítő reakció mechanizmusát, tisztázta a keményítő csirizedésének és öregedésének folyamatait és - izotoptechnika alkalmazásával - jelentősen előre vitte a keményítő sayas, lugos és enzimes degradációjára vonatkozó ismereteinket is. A keményítő bioszintézisének problémakörében ugyan- csak jelentős eredményeket ért el a növényi foszforiláz /P-enzim/ és egyéb, a folyamatokat irányító enzimek tiszta állapotba történő előállításával és hatásuk finom mechanizmusának felderítésében.

Jelentős eredményei vannak Holló professzornak a zsiradékok és fehérjék technológiájának területén is. Közülük kiemelendő az ország egyik legnagyobb problémájának a rostmentes fehérje takar- mány előállítási technológiájának kidolgozása, amely kémiai, mező- gazdasági, vegyipari műveletek és takarmányozási alapkísérletek elvégzése után már üzemelés stádiumában van, továbbá a zsira- dékok desztillálásának, e művelet termodinamikájának tanulmányo- zása során elért eredményei. A takarmányfehérje előállítására vo- natkozó szabadalmát 20 országban jelentették be s több - első- sorban a különböző ipari vizek derítésével kapcsolatos - szaba- dalmát vásárolták meg, illetve alkalmazzák külföldön is.

Kutatási eredményein kívül kimagasló érdemei vannak Holló profesz- szornak a félüzemi és technológiai tervezési gyakorlat bevezetésé- vel, illetve az alkalmazott műveleti képzés megteremtésével, a mérnökibb jellegű vegyészmérnök képzés kezdeményezésében és meg- valósításában is.

Ezen érdemei nemzetközi elismerésben is részesültek, amennyiben Commission Internationale des Industries Agricoles kormányközi

szervezet 1965. évi közgyűlése Holló professzort bizta meg egy "Biokémiai Iparok Műveletei" című sorozat megszervezésével.

Holló professzor 1949-től, megalakulásától kezdve főtitkára a Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Tudományos Egyesületnek /MITE/, alelnöke a Mezőgazdasági Iparok Nemzetközi Bizottságának /Commission Internationale des Industries Agricoles/CIIA/ és az Európai Élelmiszertechnológusok Egyesületének /Groupement International pour l'Avancement des Sciences et Technique de l'Alimentation/ /GIASTA/, elnöke a Gabonafélék és Hüvelyesek Nemzetközi Szabványosító Bizottságának. Az Internationale Gesellschaft für Nahrung und Vitalstoff Forschung tudományos tanácsának, az International Society of Fat Research-nek 1964-66-ig elnöke, a Deutsche Gesellschaft für Fettwissenschaft és az American Assotiation of Cereal Chemistry tagja.

1966-ban tagja lett az ENSZ legfelsőbb szakértői tanácsának és képviseli a kelet-európai országokat az European Federation of Chemical Engineering élelmiszeripari vezetőségében.

Kitüntetései: 1948: kiváló munkáért, 1952: Munkaérdemrend V. fokozata, 1959: Sigmond Elek emlékérem, 1962: a Kutatási és Találmányi Érdemrend /Ordre du Mérite pour la Recherche et l'Invention/ francia kitüntetés parancsnoki /commandeur/ fokozata, 1963: a Mezőgazdasági Iparok Nemzetközi Bizottságának /CIIA/ aranyérme.

Budapest, 1966. november 19.

Dr. Gerecs Árpád s.k.
akadémikus

Dr. Bruckner Győző s.k.
akadémikus

Dr. Korach Mór s.k.
akadémikus

Dr. Polinszky Károly s.k.
az MTA levelező tagja

Dr. Csűrös Zoltán s.k.
akadémikus

4495/Sz.O.1967.

T a g a j á n l á s

Az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8.§. /3/ bekezdése alapján P u n g o r E r n ő t, a kémiai tudományok doktorát előterjeszti levelező taggá való megválasztásra.

Pungor Ernő 1923-ban született. Az Eötvös Lóránd Tudományegyetemen szerzett okl. vegyész diplomát 1948-ban. 1948-tól 1962-ig az Eötvös Lóránd Tudományegyetem Szervetlen és Analitikai Kémiai Tanszékén dolgozott mint tanársegéd, adjunktus, majd 1953-tól mint docens. Már kezdetben bekapcsolódott az intézetben folyó kutatómunkába. 1949-ben megszerezte az egyetemi doktori oklevelet, 1952-ben a kémiai tudományok kandidátusa, 1956-ban pedig a kémiai tudományok doktora lett. 1962-ben a Veszprémi Vegyipari Egyetem Analitikai Kémiai Tanszékére egyetemi tanárnak nevezték ki, 1963 óta tanszékvezető professzor. 1966 őszétől az egyetem tudományos rektorhelyettese.

Pungor Ernő az analitikai kémia és szervetlen kémia tudományának kiváló művelője. Tudományos munkája során az alábbi területeken ért el különösen kiemelkedő eredményeket:

1. Halogének és interhalogén vegyületek kémiája és analitikai alkalmazása; 2. Adszorpciós indikátorok elmélete; 3. Lángfotometria elméleti és gyakorlati vonatkozásai; 4. Oszcillometria; 5. Membrán-elektrodok előállítás és elmélete.

Tudományos kutatásának eredményeiről számos hazai és külföldi kongresszuson tartott előadást; 101 önálló tudományos munkán alapuló publikációja jelent meg, két könyvet írt.

Pungor Ernő munkásságára a tudomány és gyakorlat szoros kapcsolata jellemző. Ezt tükrözi 16 szabadalma. Kiemelkedő szerepe volt a magyar elektrokémiai műszergyártás megteremtésében. A szabadalmai alapján konstruált műszerekből évente 15-20 millió forint értékű

4471/Sz.0.1967.

kerül exportra. Gyártmányfejlesztési tanácsadást végez a Magyar Optikai Műveknél, a Laborfelszerelések Gyárában és a RADELKISZNél.

Széles körű tudományszervező munkásságot végez. A Tudományos Minősítő Bizottság Szervetlen Kémiai Szakbizottságának, a Magyar Tudományos Akadémia Szervetlen és Analitikai Kémiai Bizottságának és a Tudományos- és Felsőoktatási Tanács Analitikai Koordinációs Bizottságának tagja. A Magyar Kémikusok Egyesülete Alkalmazott Fizikai-Kémiai Szakosztályának elnöke, az MKE Veszprém megyei csoportjának elnöke és az Analitikai Kémiai Szakosztály vezetőségi tagja. A felsorolt bizottságokban aktív és céltudatos tudománypolitikai tevékenységet folytat.

Pungor Ernő mint a Veszprémi Vegyipari Egyetem Analitikai Kémiai Tanszékének tanszékvezető professzora, tanszékét példás módon szervezte meg, munkatársainak kiválóztatásával és nevelésével új kutatási iskolát teremtett. Volt és mai munkatársai közül több mint tizen szereztek egyetemi doktori címet, öten kandidátusi tudományos fokozatot. A Veszprémi Vegyipari Egyetem tudományos rektorhelyetteseként is értékes tudományszervező munkát folytat.

Pungor Ernő nemcsak hazánkban, de külföldön is elismert szakember. Vendégprofesszorként működött a Német Demokratikus Köztársaságban a Freibergi Bányászati Akadémián. Külföldi előadásai és nemzetközi folyóiratokban megjelent dolgozatai alapján európszerte elismert tudósnak tartják.

Budapest, 1967. március 29.

Dr. Szabó Zoltán s.k.
akadémikus
egyetemi tanár

Bruckner Győző s.k.
akadémikus

Proszt János s.k.
az MTA Lev. tagja
ny. egyetemi tanár

Nagy Ferenc s.k.
az MTA lev. tagja

4472/Sz. O. 1967.

Vargha László s.k.
akadémikus

T a g a j á n l á s

Az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8.§. /3/ bekezdése alapján Kaszab Zoltánt, a biológiai tudományok doktorát előterjeszti lévelező taggá való megválasztásra.

Kaszab Zoltán 1915-ben született. A Budapesti Tudományegyetemen 1937-ben természettan-vegytan szakos középiskolai tanári oklevelet szerzett, ugyanez évben doktorált. A Természettudományi Múzeum Állattárának vezetője.

1. Tudományos tevékenysége

Kaszab Zoltán az állattan iránti érdeklődést az iskola padjaiból hozta magával az egyetemre. 21 éves korában jelent meg előző tudományos dolgozata és az elmúlt 30 évben megszakítás nélkül, a magyar állattan történetében példa nélküli gazdagsággal produkálta szebbnél szebb munkáit. Összesen 233 tudományos dolgozata, monográfiája jelent meg, vagy van nyomdában. Eddigi életműve 6000 nyomtatott oldalnak, 20 kötetnek felel meg. Kétségtelen, hogy a magyar zoológia megindulása óta Kaszab Zoltán ennek a tudományágnak legtermékenyebb művelője.

A rendkívül gazdag tudományos termés minőségi szempontból is kiváló. Kaszab a maga tudományterületén világviszonylatban az elsők közé tartozik. Munkái Magyarországon kívül 21 országban, öt világrész reprezentatív zoológiai folyóirataiban jelentek meg és mindenütt nagy elismeréssel fogadták azokat.

Kaszab tudományos munkássága négy nagy területet ölel fel és ez a négy terület egyuttal jelzi tudományos fejlődését is:

1. A magyar állatvilág kutatása,
2. A föld fejlődő területeinek állattani feltárása,

3. Biogeográfiai, faunogenetikai és filogenetikai kutatások,
4. Az arid zónák talajfaunájának kutatása.

1. A magyar állatvilág kutatása

Az elmúlt 20 évben szakadatlanul dolgozott a magyar állatvilág feltárásán és az idevágó tudományos közleményei több kötetet tesznek ki. Az 51.01 sz. távlati tudományos tervfeladat elnökeként irányította országos szinten ezt a munkát. A munka tudományos szintéziseként megjelenő "Magyarország állatvilága" c. sorozatnak 1964 óta főszerkesztője. Ezzel párhuzamosan az ő irányításával készült el a "Magyarország állatvilága" c. kiállítás, amely a felszabadulás utáni állattani kutatások eredményeit mutatja be ismeretterjesztő szinten is. A gyakorlattal való közvetlen kapcsolat példaként intézetében folynak a rovarkártevő-prognózis kutatások, amelyek a kártevő előrejelzés alapját teremtették meg.

2. A Föld fejlődő területeinek állattani kutatása

Ezekkel a kutatásaival már több mint egy évtizeddel ezelőtt nemzetközi hírnevet szerzett. A Föld legkevésbé kikutatott részeit, Afrika, Ázsia, Új Guinea, Polinézia és Amerika trópusi területeit vette sorra, nagyrészt olyan területeket, ahol a korszerű mezőgazdaság most van kialakulóban és az alapfauna feltárása növényvédelmi, talajbiológiai, stb. szempontból nélkülözhetetlen. Kaszab uttörő és feltáró munkájára jellemző az a számadat, hogy az elmúlt 20 évben 2500 ismeretlen állatfajt fedezett fel és ismerttetett tudományosan. Ezzel a számmal messze felülmúlta a múlt század nagy ^{ar} felfedező zoológusait: Frivaldszkyakat, Horváth Gézát, Kertész Kálmánt, Csiki Ernőt. Ennek a munkájának nemzetközi értéklésére jellemző adat, hogy a szakterület tudósai 130 ujonnan felfedezett állatfajt neveztek el az ő tiszteletére.

3. Biogeográfiai, faunogenetikai, filogenetikai kutatások

Ebben a vonatkozásban helyszüke miatt csak a legkiemelkedőbb eredményeket megemlítve a magyar állatvilág kialakulásának és a Kárpátmedence faunogenezisének kutatását lehet kiemelni. Nagy jelentőségűek az afrikai és ázsiai kontinens földtörténeti multjára és kapcsolataira vonatkozó kutatásai, amelyek során számos érdekes megállapítást tett az afrikai földrész állattani benépesedésére vonatkozóan. Új megvilágításba helyezte az óceániai talajfauna kialakulásának kérdéseit is.

4. Az arid zónák talajfaunájának kutatása

Az előbb említett vizsgálatok során fokozatosan ráterelődött a figyelme a Föld arid zónáinak állatvilágára, ahol a tartós vízhiány miatt speciális és rendkívül érdekes ökológiai viszonyok között élő talajfauna található. Más expedíciók anyaga alapján tanulmányozta Afrika, Amerika, Ausztrália és Ázsia nagy sivatagjait, majd a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával többrészes, évekre kiterjedő vizsgálatot kezdett Mongóliában, a Gobi sivatagban. Az eddigi négy expedíció alapján, amelyet egyedül, néha igen nehéz körülmények között bonyolított le; a világ különböző szakembereinek tollából eddig 110 tudományos közlemény jelent meg, amely mind Kaszab kutatásait dolgozza fel.

2. Tudományszervezési munka

Dr. Kaszab Zoltán kiváló tudományszervezési készséggel rendelkezik. Határozott egyénisége, következetes magatartása a szervezési munkában jól érvényesül.

Tudományszervező képességének nagy része van abban, hogy a fentebb ismertetett, méreteiben rendkívülinek tűnő tudományos programot maradéktalanul meg tudta valósítani. Ezen túlmenően, az ő szervező munkájának köszönhető, hogy a magyar expedícióknak a Múzeum Állattárában összefutó tudományos anyaga folyamatosan feldolgozásra

kerül. Végül az ő szervező készsége előnyösen befolyásolja a magyar biológia most megindult fejlesztésének azokat a problémáit, amelyek a Kaszab vezetése alatt álló MTA Zoológiai Bizottság hatáskörébe tartoznak.

Tudományszervező munkáját a következőkben lehet összefoglalni:

1955. óta az ország létszámban legnagyobb zoológiai kutatóintézetének, a Természettudományi Múzeum Állattárának vezetője. Vezetésével új korszak kezdődött ebben az intézményben. Anélkül, hogy a zoológia klasszikus kutatási irányai háttérbe szorultak volna, módot talált arra, hogy új kutatásokat is beindítsanak. Ebbe elsősorban az Állattárhoz kerülő fiatal kutatókat kapcsolta be. 1958-ban a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával Parazitológiai Kutatócsoportot szervezett. Ennek kettős feladata van:

1. a balatoni halparaziták vizsgálata,
2. a vadonélő, vírusbetegségek és góckutatás szempontjából fontos apróemlősök és madarak parazitáinak vizsgálata.

1962-ben a Múzeumban szervezett formában indultak meg a rovarprognozsis alapjául szolgáló fénycsapda-kutatások, amelyek alapkutatói és növényvédelmi szempontból egyaránt a legkorszerűbb iránynak tekinthetők.

Megalakulása óta tagja, 1966 óta elnöke a Magyar Tudományos Akadémia Zoológiai Bizottságának. Ezt a munkáját is nagy aktivitással végzi.

Három éve elnöke a Tudományos Minősítő Bizottság Általános Biológiai Bizottságának.

Az 51.sz. távlati tudományos kutatási tervfeladat Koordináló Bizottságának tagja.

4827/Sz.O.1967.

3. Közéleti tevékenysége

Vezető állásánál fogva hivatalból és folyamatosan részt vesz egy sereg olyan közéleti tevékenységben, amelynek felsorolása feleslegesnek látszik /kiállítások megnyitása, irányítása, vidéki muzeumok patronálása, előadások tartása stb./

A Rovartani Társaság, az Állattani Szakosztály irányításában a TIT munkájában két évtizede folyamatosan részt vesz.

Tárvezetői beosztását megelőzően a szakszervezeti és pártmunkában rendszeresen részt vett, mint szeminárium-vezető, instruktor, stb.

Budapest, 1966. november 8.

Dudich Endre s.k.
MTA rendes tagja

Balogh János s.k.
MTA levelező tagja

T a g a j á n l á s

Az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8.§. /3/ bekezdése alapján Szabolcsi Lászlónét, a biológiai tudományok doktorát előterjeszti levelező taggá való megválasztásra.

Szabolcsi Lászlóné 1923-ban született. Egyetemi tanulmányait 1949-ben fejezte be az ELTE Természettudományi Karán mint okleveles vegyész.

Az MTA Biokémiai Intézetének igazgatóhelyettese. Biokémiai kutatómunkájában, mint néhai Szörényi Imre akadémikus tanítványa, a korszerű molekuláris biológiai kutatási irányba indult el, az enzimek szerkezete és működése közötti összefüggéssel foglalkozott. E tárgykörben jelentős új irányt kezdeményezett, amikor az enzimek proteolitikus bonthatóságának módszerét alkalmazta finom szerkezeti különbségek kimutatására. Ezen keresztül kísérletes bizonyítékokat közölt, amelyek igazolják azt a feltételezést, hogy az enzimfehérjék szerkezeti elemei motilitással rendelkeznek. E munkát kombinálva a kémiai módosítás más módszereivel, a triozfoszfát dehidrogenáz szerkezete és funkciója területén jelentősen vitte előre tudásunkat. Második jelentős irányzat, melyről munkatársai-val az utóbbi években több közleményben számolt be, egy enzim, az aldoláz részleges proteolízisének felfedezése. Kémiai módosítás után sikerült az enzim egy részletét úgy lehasítani, hogy az enzim aktivitása jelentős mértékben megmaradt. Ez az eredmény meglehetősen egyedülálló és a fehérjeszerkezet és enzimaktivitás megértése szempontjából rendkívül sokat ígérő irányt jelent. Dr. Szabolcsi Lászlóné fenti eredményeit több kongresszuson és tanulmányuton ismertette és azok mindenütt nagy figyelmet keltettek. Tudományos munkastílusára jellemző a jó problémameglátás és a felvetett kér-

4502/Sz.O.1967.

dések sokoldalú kritikus vizsgálata. Közleményei mind igen világosak és új gondolatokat tartalmaznak és arra mutatnak, hogy csak gondos, alapos lezárt munkákat közöl.

Tudományos munkáján kívül Dr. Szabolcsi Lászlóné kiemelkedő tudományszervezési munkát is végzett 1951-53 között, mint az MTA Elnöki Osztályának vezetője dolgozott, 1961 óta a Biológiai Tudományok Osztálya Osztályvezetőségének tanácskozó tagja, 1963 óta a TMB tagja. Az MTA Biokémiai Intézetében, mint igazgatóhelyettes, a néhai igazgató tartós betegsége és távolléte alatt körültekintően és sikeresen vezette az Intézetet. 1947 óta tagja a pártnak, politikai állásfoglalása teljesen egyértelműen pozitív.

A felszabadulás után felnőtt új kutatógeneráció biokémikus tagjai között Szabolcsi Lászlóné kiemelkedik szakmai munkájának igen magas színvonalával, tudományos igényességével és emberi tulajdonságaival. Eddigi aktív társadalmi tevékenysége biztosíték arra, hogy a Biológiai Tudományok Osztálya személyében aktív tagot nyer.

Javaslatunkat megismételve

tisztelettel

Farkas Gábor s.k.
levelező tag

Straub F. Brunó s.k.
rendes tag.

Budapest, 1966. november 30.

T u d o m á n y o s É l e t r a j z

Szabolcsi Lászlóné az MTA Biokémiai Intézetében Szörényi Imre akadémikus vezetésével kezdett enzimológiai tanulmányokkal foglalkozni. Munkáját megszakítva 1951-53 között az MTA Elnöki Osztályának vezetője volt. Ezután folytatta tudományos munkáját az MTA Biokémiai Intézetében és elkészítette kandidátusi disszertációját, amely a mellékelt irodalomjegyzékben 4.sz. alatt szerepel. Különböző fajokból előállított kristályos dehidrogenáz enzimek proteolízisét vizsgálta, kimutatva, hogy ez a módszer alkalmas az igen finom szerkezeti különbségek és változások kimutatására. Ennek a gondolatmenetnek a továbbfejlesztését jelentik további munkái. /7-19.sz./ Az utóbbi 5 évben a dehidrogenázok szerkezete és funkciója közötti összefüggést a kémiai modifikáció módszerével továbbfolytatva /23. 24. és 30.sz./, egy újabb irányzatot kezdeményezett, az aldoláz részleges proteolízisét vizsgálta. /20. 21. 27. 28. és 29.sz./ Ebben az irányban kimutatta, hogy bizonyos kémiai módosítás után az aldoláz limitált proteolízise következik be. Ez reményt ad az enzim aktiv helyének lokalizálására. Ez a munka elvileg a polipeptidlánc konformációját stabilizáló erőkre, a lánc motilitására, valamint a fehérje denaturáció modern megfogalmazására ad új adatokat.

1963-ban készítette el doktori értekezését "A fehérjeszerkezet és működés kutatásának néhány kérdése" címmel. Megjelenés alatt áll egy német nyelvű monográfia, /31.sz./ melynek egyik fejezete a fentemlített doktori disszertáció korszerű, új feldolgozása. Irányítása alatt elkészült egy disszertáció és befejezés előtt áll egy újabb kandidátusi disszertáció.

Több tudományos kongresszuson vett részt, /Nemzetközi Biokémiai Kongresszus Bécs 1958, Moszkva 1961, New-York 1964/ és képviselte hazánkat a szocialista akadémiák több rendezvényén. 1957-ben egy hónapig a Szovjetunióban, 1959-ben 3 hónapig Stocholmban /meghívásra/ 1962-ben 1 hónapig Franciaországban, 1964-65-ben az USA-ban 6 hónapig /meghívásra/ volt tanulmányuton. Jól beszél angolul, németül,

franciául és románul.

Az MTA Biológiai Tudományok Osztálya . osztályvezetőségének tanács-
kozó tagja 1962 óta, a Biokémiai Bizottság tagja 1956 óta, titkára
volt 1961-65. között. A TMB tagja 1963 óta.

Budapest, 1966. november 30.

T a g a j á n l á s

az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8. §. /3/ bekezdése alapján
T i g y i J ó z s e f e t, a biológiai tudományok doktorát
előterjeszti levelező taggá való megválasztásra.

Tigyi József 1926-ban született. A Pécsi Tudományegyetem Orvos-
tudományi Karán 1944-ben kezdte meg tanulmányait, 1950-ben avatták
orvosdoktorrá. Már 1945-ben bekapcsolódott a Biofizikai Intézet
oktató és kutató munkájába, mint demonstrátor, illetve gyakornok.
1950-ben tanársegédi, 1954-ben adjunktusi, 1957-ben pedig docensi
kinevezést nyert. Jelenleg az intézet igazgatóhelyettese.

Tudományos kutatómunkáját az izomműködés mechanikájával kezdte,
majd a radioaktív izotóp módszer széles körű alkalmazásával bő-
vítette, s fokozatosan sugárbiológiai irányban építette ki az izom-
működés sugárbiológiájának sokoldalú kidolgozásával. Emellett az
Intézet fokozatos kifejtése során csaknem minden feladat szer-
vezési ill. előkészítési munkájában végzett eredményes munkát.

1. Tudományos munkájának eredményeiről 1966. szeptemberig 66 publi-
kációban számolt be. Kandidátusi fokozatát 1955-ben, "A mechanikus
feszülés szerepe az izomműködésben" c. disszertációjával; a tudo-
mányok doktora fokozatot 1964-ben "Az izom sugárbiológiája" c.
értekezésével nyerte el.

Fontosabb új kutatási eredményei:

1. A saját konstrukcióju mikrokalóriméterrel végzett izomhő
méréseket, mely szerint a feszüléssel járó működésben nagyobb
a hőtermelés, mint feszülés nélküliben. A módszer és a vele nyert
eredmények ma is a nemzetközi élvonalban folyó kutatás és tudo-
mányos viták homlokterében állnak, mint ez az 1966-os budapesti
izomsymposiumon is kiviláglott.

2. Az izomműködéssel járó térfogatesökkenés sokirányú vizsgálatában fejtett ki - kollaborációban - a jelenség alapvető tulajdonságainak feltárására irányuló értékes kutatómunkát: a térfogatesökkenés és feszülés összefüggése, a myosinszál térfogatesökkenése stb. E kérdés is az izombiofizika előterében álló problémája és több szerző újabb módszerekkel erősítette meg ezeket a vizsgálatokat, több közülük tankönyvi adattá vált. /Pl. NATURE, 1964. 204.694./
3. Az izommechanikában saját kísérletei alapján a hossz-erőkifejtés görbe matematikai analizisét végezte el és ebből az elméleti max. munkavégzőképességét számította ki.
4. A K-K-42 osere az izom indirekt ingerlésénél nem mutatható ki, csak direktnél. Ez a megállapítás a membrán-depolarizációs ingerületi elméletek egyik legfontosabb kísérleti ellenérve.
5. Az izomműködés folyamán a működő izomban jelentősen csökken a P-kicserélődés, ami az ATP kontrakciós szerepére vonatkozóan jelent új szempontot.
6. Az izomszövet sugárérzékenysége - megfelelő érzékeny módszer alkalmazásával - több mint egy nagyságrenddel nagyobb, mint a jelenlegi irodalmi adatok állítják. A beta-sugár hatás okozta ioneltolódásokból a sugárbetegség kialakulására vont le fontos következtetéseket, a felszabaduló izom-kálium szerepét előtérbe állítva.
7. Az ingerlékenységet /szív és harántcsikolt izomnál/ sikerült befolyásolnia ionizáló sugárzással. Ennek jelentősége az ingerületi elméletek szempontjából, de az ionizáló sugárhatás gyakorlati kérdései szempontjából sem mellőzhető.
8. Kimutatta, hogy a radioaktív sugárzás az élő biológiai szövetekben scintillációt okoz. Az így mérhető scintilláció egyrészt a sugárbiológiai primer reakció tanulmányozása, másrészt az élő biológiai rendszerekben való anyaglokalizáció szempontjából nyújt egészen új lehetőségeket.

Munkája során több esetben dolgozott ki értékes új kutatási módszereket; methodiaki érdeklődését tanusítja az izomműködés vizsgálatáról írt 7 ives, és a radiokativ izotóp módszer biológiai alkalmazásáról írt 15 ives munkája. /irod.22.51./

Egyike azoknak, akik egzakt tudományos alapképzettségük révén kiemelkednek a biológus kutatók közül és azt az - egyelőre nem nagy - magot képezik, akikre épül majd a biológia, mint egzakt természet-tudomány.

2. Tudományos munkája mellett - közel két évtizede - kiterjedt tudományszervezési munkát végez.

Kezdetől fogva részt vett a hazai biofizikai kutatás és oktatás megszervezésében. A Magyar Biofizikai Társaság létrehozásában jelentős szervezési munkát végzett és a Társaság alakulása óta annak első titkáráként tevékenykedik. Éveken keresztül az MTA Biofizikai Bizottság titkáráként funkcionálva segítette megalapozni és kiszélesíteni a magyar biofizikai kutatás bázisát. 1961 óta az MTA Biológiai Osztály Vezetőségének tanácskozó tagja.

A biofizikai oktatásban és oktatás-szervezésében nagy tapasztalatai vannak. Jelenleg az Eötvös Lóránd Tudományegyetemen a szakbiológusok számára ő tanítja a biofizikát. /1954 óta az Oktatásügy kiváló dolgozója/.

A Szegedi Központi Biológiai Kutatóintézet tervezésében kezdetől fogva részt vett és jelenleg is a Biofizikai Osztály konzultánsaként tevékenykedik.

Eredményes szervezési munkát végzett a Pécsi Orvosegyetem újjáépítése körül. 1957. óta az Egyetem-fejlesztési Társadalmi Bizottság elnöke. 1966 augusztusában ezirányú munkájáért a Munka Érdemrend ezüst fokozatát kapta.

Tudományszervezési munkára való alkalmasságához hozzájárul jó nyelvtudása is /angol, német, olasz/. Az elmúlt évek során többször képviselte a Biológiai Osztályt nemzetközi tudományos tárgyalásokon. 4836.

Az elmúlt évtized alatt számos külföldi tanulmányuton vett részt /USA, NDK, Olaszország, Kína/ s közel 20 nemzetközi tudományos fórumon tartott előadást, melyeken egyrészt öregbítette szaktudománya tekintélyét, másrészt széles horizontu ismereteket szerzett a nemzetközi biofizikai tudomány állásáról.

3. 1948 óta rendszeresen végez közéleti társadalmi munkát, 14 év óta az Egyetemi Pártbizottság és 1966 óta a Pécsi Városi Pártbizottság tagjaként. Baranya megye küldötte volt a IX. Pártkongresszuson. Alapos marxista-leninista filozófiai felkészültséggel rendelkezik, éveken keresztül vezetett az egyetemen ideológiai konferenciát és hosszú időn keresztül volt az egyetem ideológiai bizottságának ill. ideológiai munkacsoportjának vezetője.

Tudományos és tudományszervező tevékenységének elismerését mutatják a külföldi tudományos társasági vezető funkciók, ill. tagságok is.

Az International Organization of Medical Physios vezetőségi tagja 1963 óta. Az IUPAB Radiation Biophys Comission vezetőségi tagja, /1965 óta/. Tagja az American Biophysical Society-nek /1966/ és overseas affiliate-ja a Royal Society of Medicine-nak /1963/.

Összefoglalva: dr. Tigyi József jelentős tudományos eredményeket ért el a biofizikai kutatás területén, kiemelkedő tudományszervezési társadalmi munkát végzett a hazai biofizikai kutatás és oktatás megszervezésében is.

Mindezek alapján tisztelettel javasoljuk, hogy dr. Tigyi József egyetemi docens, a biológiai tudományok doktorát jelölje a Biológiai Osztály az MTA levelező tagjának.

Straub F. Brunó s.k.
akadémikus

Ernst Jenő s.k.
akadémikus

Dr. Tigyi József önéletrajza

Kaposvárrott 1926. márc. 19-én születtem. Atyám néhai Tigyi András agronómus volt, anyám néhai Mátrai Julianna.

Elemi iskoláimat pusztai iskolában végeztem 1932-1936-ig; a gimnáziumot Kaposvárrott és állami gimnáziumban. Mindvégig kitűnő tanuló voltam, 1944-ben érettségiztem.

1944. szeptemberében kerültem a Pécsi Tudományegyetem Orvostudományi Karára, s megszakítás nélkül folytatva tanulmányaimat 1950. júliusában avattak orvosdoktorrá. Szigorlataimat mindvégig jeléss illetve kitűnő eredménnyel tettem le. 1955-ben az "orvostudományok kandidátusa" tudományos fokozatot szereztem.

1964-ben a "biológiai tudományok doktora" lettem.

1945. szeptemberétől kezdve az Egyetem Biofizikai Intézetében dolgozom, először mint gyakornok, később demonstrátor. 1950 óta tanársegéd, 1954. május óta adjunktus, 1957. augusztus óta mint docens. Itt kezdettől fogva részt vettem az Intézet kutató és oktató munkájában. 1948-ban már több kutatócsoportot vezettem. 1947 óta rendszeresen jelennek meg tudományos közleményeim ill. tartok tudományos előadásokat. 1966 végéig több mint 60 publikációm jelent meg.

1965-ben az Eötvös Lóránd Tudományegyetem^{en} a szakbiológusok számára a biofizika előadására kaptam megbízást, melyet azóta folyamatosan ellátok.

A Biofizikai Intézetben jelenleg igazgatóhelyettes vagyok. Kutatási munkám fő irányai: az izomműködés biofizikája, a radioaktív sugárzás biológiai rendszerekben való szerepének problémája és a radioaktív isotópok alkalmazása.

Tudományszervezési és egyéb társadalmi munkában 1948 óta rendszeresen tevékenykedem részben helyi; egyetemi és városi, részben

országos; akadémiai és Eü. minisztériumi szinten. Jelentős szervezési munkát fejtettem ki a Magyar Biofizikai Társaság létrehozásával kapcsolatban, és alakulása óta a Társaság 1. titkáráként dolgozom; továbbá a Pécsi Orvosegyetem újjáépítése körül, alakulása óta az Egyetemfejlesztési Társadalmi Bizottság vezetőjeként dolgozom. Kezdetől fogva részt vettem - konzultásként - a Szegedi Központi Biológiai Kutatóintézet tervezésében, 1966. szeptemberben az MTA rendezésében lebonyolított "Symposium on Musele" szervező bizottságának titkára voltam.

Fontosabb külföldi tanulmányutak: 1955-ben 2 hónap az NDK-ban, 1960-ban 1 hónap Kinában, 1962-ben 6 hónap Olaszországban. 1964-65-ben 1 év Ford ösztöndíjjal a Harvard Egyetemen /USA/.

Jelentősebb külföldi szereplések: 1957. Moszkva a 2. Szovjet Isotóp Konferencián, 1958. Biophysiker Tagung Oberhof NDK, Prágai Nemzetközi Isotóp Symposium, 1959. Varsói Isotóp Conferencia, 1961. Stocholm I. Nemzetközi Biofizikai Konf., 1962. Harrogate /Anglia/ III. Nemzetközi Sugárzáskutatás Kongr., 1963. Biophysiker Tagung, Berlin, 1964. Herbsttagung Leipzig, IUBS XV. Congr. Prága, 1965. Meeting of American Biophys. Soc. San Francisco, I. Nemzetközi Orvosfizikai Congr. Harrogate /Anglia/, 1966. III. Nemzetközi Sugárzáskutatás Kongr., Cortina d'Ampezzo, II. Nemzetközi Biophysikai Congr., Wien.

Társadalmi munkák, tisztségek: a./ országos szinten: a Magyar Biofizikai Társaság 1. titkára, az MTA Biol. Oszt. Vezetőség tanácskozó tagja, az MTA Biofizikai Bizottság és az Élettani Bizottság tagja, az Acta Biologica és az Acta Biochem. et Biophysica szerkesztőbizottság tagja, az IUPAB és IBP nemzeti bizottságainak tagja.

b./ Helyben: Pécs Városi Pártbizottság tagja. Az Eü. Min. Sugár-egészségügyi Biz. tagja, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának tagja, az Egyetemi Pártbizottság tagja, az Egyetemfejlesztési Társad. Bizottság elnöke. Az Egyetemi Tud. Bizottság tagja.

4844/Sz.0.1967.

1948-ban léptem az MKP-be, azóta megszakítás nélkül, rendszeresen végzek pártmunkát, 1953-ban 5 hónapos pártiskolát végeztem, 1957 óta munkásőr vagyok.

Kitüntetések: Oktatásügy kiváló dolgozója, 1954. Munka Érdemrend ezüst fokozata 1966.

Külföldi tudományos kapcsolatok: a Royal Soc. of Medicine overseas affiliate /1963-tól/, a Nemzetközi Orvosfizikai Organizáció vezetőségi tagja 1963-tól, az IUPB Radiation Biophysios Commission vezetőségi tagja 1965-től, az Amerikai Biofizikai Társaság tagja 1966-tól.

Többször voltam katona, 1951-től kezdve, jelenleg tartalékos orvosalhadnagy vagyok.

Feleségem Sebes Anna biológus tanár, tudományos munkatárs.
Két gyermekünk van, Gábor /1958/, Zoltán /1963/.

Tigyi József s.k.

T a g a j á n l á s

Az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8.§. /3/ bekezdése alapján V a j d a I m r é t, a közgazdaságtudományok doktorát előterjeszti levelező taggá való megválasztásra.

Vajda Imre, 1900-ban született. 1948 óta részt vesz az egyetemi oktatásban. A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem Külkereskedelmi Tanszék tv. egyetemi tanára volt 1965-ig, saját kérésére történt nyugdíjazásáig.

Tudományos kutatói tevékenysége három fő kérdéscsoportra koncentrálódik;

- a./ a világgazdaság és a nemzetközi kereskedelem,
- b./ a szocialista nemzetközi munkamegosztás és a magyar külkereskedelem,
- c./ a szocialista gazdaság irányításának új problémái és módszerei.

E három kérdéscsoportra vonatkozó kutatásait, észleléseit és elgondolásait több összefoglaló jellegű monográfiában, számos /magyarul és idegen nyelveken megjelenő/ tanulmányban és cikkben publikálta. /Lásd a publikációk mellékletként csatolt jegyzékét/. 1948 óta a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetemen a fiatal közgazdasági és külkereskedelmi szakemberek százait nevelte fel. Irásaival és előadásaival jelentős mértékben befolyásolta a hazai közgazdasági gondolkodás fejlődését.

Mint a világgazdasági és nemzetközi kereskedelmi folyamatok, jelenségek és tendenciák kutatója, friss szemmel keresi és fedezi fel azon változásokat, amelyek a világgazdaság alakulását és fejlődését századunk második felében meghatározzák. Számára azonban

a nemzetközi kereskedelem nem önmagukban álló tendenciák hordozója, hanem a gazdasági hővekedés és fejlődés egyik megjelenési formája egyfelől és motorja másfelől. Korunk világgazdaságában, - amint azt a szerző oly meggyőzően bizonyítja, - viharos gyorsasággal megy végbe a termelési és kereskedelmi strukturák átalakulása, közvetlen termelőerővé válik a tudomány, de a jelenlegi világpiaci mechanizmus a gazdasági hatalom eddigi elképzelhetetlen koncentrációját valósítja meg. E gazdasági szuperhatalmakkal szemben állanak azonban azon új erőtevényezők, amelyek ma még korlátozott lehetőségekkel rendelkeznek, de fokozatosan képessé válnak arra, hogy a tudományos-műszaki és gazdasági fejlődést az egész dolgozó emberiség javára kamatoztassák. Csak e demokratikus alternatíva térhódítása és győzelme esetén szolgálhatja a nemzetközi kereskedelem az emberiség jobb jövőjét és válhat a gazdasági hatalom további koncentrációjának és a gazdaságilag gyengén fejlett országok elnyomásának eszközéből az emberi jólét és a nemzetek közötti egyenlőség és együttműködés eszközévé. Vajda Imre meggyőzően bizonyítja, hogy a szocialista országok külkereskedelmében ma már felfedezhetők a jobb jövő csirái.

Érthető tehát, hogy Vajda Imre a legnagyobb erőt a szocialista nemzetközi munkamegosztás és külkereskedelem új jelenségeinek tanulmányozására, megértésére és befolyásolásuk lehetséges módjaira fordítja. E kutatásai során azonban a szocialista gazdaságokat nem önmagukban álló, zárt jelenségek, folyamatok és tendenciák összességének fogja fel, hanem a világgazdaság azon részének, amelyben az új elemek az ellenerőkkel való állandó harcban felszínre kerülnek. A szocialista gazdaság erejét nem abban látja, hogy képes a világ többi részétől elzárkózni, hanem abban, hogy egyre növekvő mértékben képes a világgazdaságitöbbi részében kialakuló folyamatokat befolyásolni.

Különösen nagy figyelemre tarthatnak számot azon kutatásai, amelyek a szocialista államok közötti munkamegosztás és kereskedelem

racionális elveire és ösztönzőire vonatkoznak. Vajda Imre a céltudatos és racionális emberi cselekvésben /szervezésben, előre látásban és a megfelelő közgazdasági környezet megteremtésében/ látja azon új elemeket, amelyek a munkamegosztást és a kereskedelmet hatékony alapra helyezhetik. Annak érdekében, hogy a racionális cselekvés irányáról és módjairól meggyőzze olvasóit, hallgatóit és a közgazdasági közvéleményt, szenvedélyesen bírálja és ostromozza a kialakult helyzetekhez és előítéletekhez ragaszkodó szellemi tespedtséget, renyheséget és az íróasztalnál tovább nem látó bürokratizmust.

Az új jelenségek megértésére és az új cselekvési módszerek kialakítására irányuló intellektuális és humanista szenvedély vezeti Vajda Imrét a szocialista gazdaság irányítási módszereivel összefüggő kutatásaiban is. Természetesen elsősorban az új mechanizmus azon problémái foglalkoztatják, amelyek a szocialista nemzetközi munkamegosztással és a külkereskedelemmel függenek össze. Keresi egyrészt azon új módszereket, ösztönzőket és szervezeti formákat, amelyek segítségével a nemzetközi munkamegosztás hatékonyabbá tehető, másrészt a gazdasági tevékenység azon eszközeit, amelyek révén a világban elért műszaki és technikai eredmények a magyar gazdaságban adaptálhatók, illetve impulzusként hatóerővé transzformálhatók. E kutatásai során az új nemzetközi gazdasági mechanizmusban látja azon tényezőt, amelynek révén a szocialista nemzetközi munkamegosztás magasabb hatékonyságot érhet el, a vállalatok közötti kooperáció kiterjesztésében azon eszközt, amellyel műszaki-technikai elmaradottságunk fokozatosan megszüntethető, illetve fejlődésünk meggyorsítható.

Vajda Imre tudományos kutatói tevékenységének értékelése során utalni kell arra, hogy a közgazdaságtudományt a szó legtágabb értelmében fogja fel; azaz nem szűkíti le azt sem az ún. "tisztá" gazdasági problémákra, sem - az egyébként nagyon fontos - matematikai formulák gyűjteményévé.

Tisztában van azzal, hogy minden gazdasági cselekvés megváltoztatja a politikai erőtenyezők, a központi hatalom és a gazdasági faktorok, az osztályok és nemzetek egymáshoz való viszonyát; ennek következtében racionalitását és helyességét a tényezők igen nagy, -gyakran döntő mértékben befolyásolják. Számolni kell azzal is, hogy a legfontosabb gazdasági döntések egyre növekvő hányadát /ti. világviszonylatban/ e legfőbb politikai testületek hozzák.

Vajda Imre tehát nagy gondot fordít arra, hogy a lehetséges cselekvési variánsok, illetve a kialakult gazdasági folyamatok hatását az emberek és társadalmi-politikai csoportosulások egymás közötti viszonyaira lemérje és előre lássa. Csak ilyen módon vázolhatók fel előre a gazdasági növekedés és fejlődés során keletkező konfliktusok a mai világban, csak ilyen módon küzdhetők le, vagy előzhetőek meg, illetve szelidíthetők meg azon összeütközések is, amelyek a szocialista gazdaság és társadalom belső fejlődése során keletkeznek.

Utalni kell arra is, hogy Vajda Imre művei visszatükrözik szerzőjük nagy műveltségét és jártasságát a filozófia, a történelem és a művészetek problematikájában. Gondosan szerkeszt és szépen, világosan, nagy meggyőző erővel fejezi ki önmagát.

Végül - hangsúlyozni szeretnénk - hogy Vajda Imre kora ifjúságától fogva /hiszen már 19 esztendőskorában századparancsnok volt a Vörös Hadseregben/ rendkívül élénken vesz részt a közéletben és ebben az elkötelezettségében méltatlanul elszenvedett üldöztetése /1950-1956/ sem rendítette meg.

Ma is a Magyar Közgazdasági Társaság elnöke /1963 óta/, a TIT közgazdasági választmányának elnöke, az MSZMP KV mellett működő Közgazdasági Munkaközösség tagja, az MTA Közgazdaságtudományi Bizottságának tagja, az Acta Oeconomica szerkesztője, a Közgazdasági Szemle szerkesztőbizottságának tagja, stb.

Számos alkalommal képviselte és képviseli a Magyar Népköztársaságot, illetve a magyar népet különböző nemzetközi közgyűléseken, konferenciákon és értekezleteken /1957-ben az ENSZ közgyűlésén, az Európai Gazdasági Bizottság genfi ülészekain, a Világkereskedelmi Konferencián/1964/, a Béketanács tagjaként Kelet-nyugati Kerckasztal konferenciákon, stb./

Külföldön is, - mint azt publikációinak és előadásainak széles nemzetközi visszahangja bizonyítja - a magyar közgazdaságtudomány egyik kiválóságaként ismerik el és a nagy közéleti felelősséggel élő tudóst tisztelik benne.

Számos kormánykitüntetést - többek között - a Kossuth-rend és a Népköztársasági Érdemrend III. fokozatának, a Tanácsköztársasági emlékéremnek, valamint a Munka Érdemrend arany fokozatának tulajdonosa.

Budapest, 1966. december 24.

Erdei Ferenc s.k.
az MTA alelnöke

Bognár József s.k.
az MTA levelező tagja

T a g a j á n l á s

Az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8.§. /3/ bekezdése alapján F ü l ö p J ó z s e f e t, a föld- és ásványtani tudományok doktorát előterjeszti levelező taggá való választásra.

Fülöp József 40 éves. 1952-ben az ELTE Földtani Tanszékén kapcsolódott a felsőoktatásba, majd a Minisztertanács Ipari Osztályára kapott kinevezést. 1956-tól igazgatóhelyettese, majd 1958-tól igazgatója az Állami Földtani Intézetnek. Egy ideig ellátta az Áll. Eötvös Lóránd Geofizikai Intézet igazgatói teendőit is. 1962-ben védte meg akadémiai doktori disszertációját. Középis-kolás kora óta aktív politikai tevékenységet fejt ki, 1959-től a Budapest XIV. kerületi Pártbizottságnak, 1962-től a Végrehaj-tó Bizottságnak tagja, és a kerületi Pártbizottság mellett mű-ködő Ideológiai Bizottság vezetője.

Tagja a Tudományos és Felsőoktatási Tanácsnak, a KGST Földtani Kormánybizottságának, a Földtani Tanácsnak, az OTTK 7.sz. főfela-dat koordináló bizottságának titkára.

1960-ban a Szocialista Munkáért Érdeméremmel, 1965-ben a Munka Érdemrend ezüst fokozatával tüntették ki. A Nemzetközi Földtani Kongresszus két ízben választotta a Mediterrán Mezozoos Bizott-ság elnökévé. Az általa rendezett és kiváló tudományos eredmé-nyeket hozott nemzetközi mezozoos konferencián kívül számos ha-zai tudományos ülészek, vitaulás szervezője.

Jelentős szerepe volt a Földtani Kutatási Tanács nagyjelentő-ségű határozatának előkészítésében. Nevéhez fűződik az ország áttekintő és részletes földtani térképsorozat első kiadásának létrehozása. A magyar mezozoikum kutatásban külföldön is elis-mert szakember. Intézetében a fiatal szakemberek kollektíváját nevelte ki. A Magyarhoni Földtani Társulatnak titkára, főtít-kára, majd alelnöke volt.

A Föld- és Bányászati Tudományok Osztályának megalakulása óta osztálytitkárhelyettese. A Földtani Tudományos Bizottság elnöke.

Tudományos Kutatási eredményeit 5 monográfiában és 28 tanulmányban foglalta össze.

Budapest, 1967. január 11.

Tárczy-Hornoch Antal s.k.
akadémikus

Szádeczky-Kardoss Elemér s.k.
akadémikus

Kertai György s.k.
levelező tag

Vendel Miklós s.k.
akadémikus

4474/Sz.O.1967.

T a g a j á n l á s

Az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8.§. /3/ bekezdése alapján H a z a y I s t v á n t, a műszaki tudományok doktorát előterjeszti levelező taggá való megválasztásra.

Hazay István 66 éves. 1922-ben mérnöki oklevelet szerzett, 1934-ben műszaki doktori diplomát, 1941-ben egyetemi magántanári képesítést. 1923-tól az állami földmérés szolgálatába lépett, majd 1941-től annak vezetője volt. 1949-től az új földmérési szervezetben tudományos kérdésekkel foglalkozott, majd 1953-ban tanszékvezető egyetemi tanárnak nevezték ki a soproni Egyetemen. Az új geodéta képzés tantervében 8 tantárgy teljes oktatási anyagát állította össze. 1959-től az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetemhez szervezett geodéta oktatás keretében a Felsőgeodéziai Tanszék vezetője. 1960-tól a Mérnöki Kar dékánja, jelenleg az Építőipari és Közlekedési Műszaki Egyetem rektora. 1953-ban Kossuth-díjjal, 1961-ben az Oktatásügy Kiváló Dolgozója címmel, 1964-ben a Munka Érdemrend arany fokozatával tüntették ki. A Kiegyenlítő számítások a geodéziában című könyvét a Mérnök és Építész Egylet nagy aranyérmével jutalmazták.

Az Állami Földmérési és Térképészeti Hivatal Geodéziai Bizottságának tagja, a Geodéziai és Kartográfiai Egyesület alelnöke. Tagja a Műszaki és Természettudományi Egyesületek Szövetsége vezetőségének, továbbá a Nemzetközi Geodéziai és Geofizikai Unió Magyar Nemzeti Bizottságának. A Magyar Tudományos Akadémia munkájában a bizottsági rendszer kialakítása óta vesz részt, s jelenleg a Geodéziai Tudományos Bizottság alelnöke.

Tudományos működése igen széleskörű. Különösen kiemelkedők a kiegyenlítési, vetülettani és csillagászati geodéziával foglalkozó munkái. Kutatási eredményei nemzetközi vonatkozásban is élénk

visszhangot és elismerést váltottak ki.

Tudományos eredményeit 9 könyvben, illetve könyvrészben, továbbá 65 tanulmányban tette közzé.

Budapest, 1967. január 11.

Bogárdi János s.k.
levelező tag

Széchy Károly s.k.
levelező tag

Tárczy-Hornoch Antal s.k.
akadémikus

4470/Sz.O.1967.

T I S Z T E L E T I T A G O K

1967

T a g a j á n l á s

Az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8. §. /3/ bekezdése alapján az I. Osztály javaslatára tiszteleti tagnak ajánlja Paul Ariste professzort, a tartui egyetem finnugor tan-
székének vezetőjét, az Észt Tudományos Akadémia rendes tagját.

Paul Ariste 1905. február 2-án született Észtországban Saaremaa szigetén. Középiskoláit Tallinban, egyetemi tanulmányait pedig a Tartui Egyetemen végezte. Ösztöndíjasként több évet töltött a hamburgi és helsinki egyetemen.

Tudományos munkássága elsősorban a balti finn nyelvek, főleg az észt, a vót és a liv nyelv kutatására irányul. Már ifjúkora óta foglalkozott az észtországi svéd nyelvjárások tanulmányozásával s a bennük található svéd nyelvi hatás kimutatásával. E kérdésnek 1933-ban "Eesti-rootsi laensonad eesti keeles" /Acta et Commentationes Universitatis Tartuensis /Dorpatensis/ B XXIX, 3. Tartu/ címen külön monográfiát szentelt. Nemcsak jelentékeny számu svéd jövevényszót mutatott ki a tengerparti észt nyelvjárásokból és az észt irodalmi nyelvből, hanem meghatározta átvételük korát és művelődéstörténeti jelentőségüket is. A svéd jövevényszavakon kívül számos cikkben foglalkozott az észt nyelv egyéb, mégpedig alnémet és orosz jövevényszavaival is.

A nyelvtudománynak másik olyan területe, amely felé kora ifjúsá-
gától kezdve nagy érdeklődéssel fordult, a fonetika. Helsinkiben és Hamburgban eszközfonetikai vizsgálódásokat is folytatott. Fonetikai tanulmányainak legjelentősebb eredményei az "Eesti fonetiika" /Észt fonetika/ és az "Eesti keele fonetiika" /="Az észt nyelv fonetikája"/ című 1946-ban, ill. 1953-ban megjelent tankönyvei. Néhány fonetikai részlettanulmányát a helyes észt kiejtés problémá-
inak szentelte. Fonetikai kutatásait kiterjesztette az észt nyelv

rokonaira: a vótra, a livre és a zürjén nyelvre is. A helyes orosz kiejtés megismertetése céljából pedig 1941-ben külön kézikönyvet jelentetett meg. Legalaposabb és legterjedelmesebb fonetikai tanulmányában a hiiumai /Dagö szigeti/ észt nyelvjárások hangállományát elemezte alapos eszközfonetikai ismeretek birtokában. Jövevényszó kutatásaival és fonetikai tanulmányaival párhuzamosan jelentős érdemeket szerzett magának az észt nyelvjárások kutatásában is: több észt nyelvjárás-területéről tetemes mennyiségű nyelvi anyagot gyűjtött össze. Az észt irodalmi nyelv története szintén sokat foglalkoztatta, s eredményesen tisztázott ide tartozó kérdéseket is.

Az észt nyelv rokonai közül a vót nyelvnek szentelt különös figyelmet. Nemcsak sok vót népköltészeti terméket gyűjtött össze és adott ki, hanem megírta a vót nyelv első részletes, korszerű tudományos nyelvтанát is. Az ő kezdeményezésére indultak meg a nagy vót szótár gyűjtési munkálatai, amelyekből ő maga is jelentősen kivette részét. A szótár megjelenés előtt áll.

Az észt nyelv egyéb rokonai közül több értékes tanulmányban vizsgálta a liv és az izsor nyelv kialakulását és fejlődését, valamint a balti-finn nyelvek egymáshoz való viszonyát.

Kitűnő szakértője az általános nyelvészetnek is. Egy időben sokat foglalkozott a nemzetközi nyelv kérdéseivel, különösen az eszperantóval. Széles körű érdeklődésére jellemző, hogy számos dolgozata jelent meg az észtországi cigányok nyelvéről, és társszerzőként nagy része volt egy terjedelmes svéd-észt szótár megszerkesztésében is. Szerkesztője az Észt Anyanyelvi Társaság Emakeele Seltsi Aastaraamat c. folyóiratának, s a Szovjetunióban nemrég indult Szovetszkoe Finnougrovedenie c. több nyelvű, nemzetközi folyóiratnak. Tudományos munkásságának bibliográfiája több mint 400 tételt tartalmaz. Publikációi között kb. 20 a száma az önállóan megjelent műveknek. Hatvanadik születésnapja alkalmából az Észt Tudományos Akadémia 1965-ben emlékkönyvet adott ki tiszteletére.

4847/Sz.0.

Az ő vezetése alatt álló tanszéken nőtt fel az a nagyszámu fiatal észti nyelvésznevezék, amely mind több elismerésre talál nemzetközi viszonylatban is, és innen kerültek ki azok a magyarul tudó fiatal nyelvészek és műfordítók, akik az utóbbi évtizedben olyan jelentős munkát fejtettek ki a magyar kultúra észtiországi propagálása terén.

Ariste akadémikus kivételes mértékben vette ki részét, mind a finnugor, mind az általános nyelvészet körében a tudósképzésből is. 1964-ig 27 kandidátus védte meg disszertációját, aki az ő aspiránusa volt /egyikük s.Szmirnov jelenleg az ELTE vendégtanára/.

Tiszteleti taggá választása nagytudományu, sokoldalú és közkedvelt tudóst hozna közelebb a magyar tudományos élethez. Figyelmet érdemel az is, hogy az I. Osztály tiszteleti tagjai közt a szovjet tudomány még egyáltalán nincs képviselve, s méltó, hogy e hiány pótlását olyan tudós beválasztásával kezdjük, aki a magyar szempontból oly fontos finnugor nyelvtudomány vezető képviselője s a legnagyobb finnugor anyanyelvü szovjet köztársaság akadémikusa.

Budapest, 1966. december 7.

Ligeti Lajos s.k.
akadémikus

Lakó György s.k.
lev. tag

Bárczi Géza s.k.
akadémikus

Waldapfel József s.k.
akadémikus

T a g a j á n l á s

Az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8. §. /3/ bekezdése alapján, a IV. Osztály javaslatára tiszteleti tagnak ajánlja H j a l m a r C l a u s e n professzort, a Dán Technikai Tudományos Akadémia, valamint a Svéd Erdő- és Mezőgazdasági Tudományok Akadémiájának tagját.

Hjalmar Clausen állattenyésztő, kutatómunkája elsősorban a sertés-tenyésztési kutatásokra irányul. 1952 óta a Dán Királyi Állatorvosi és Mezőgazdasági Főiskola háziállatok tenyésztésével foglalkozó tanszékének vezetője, s egyben vezeti a sertés-, ló és prémesállat-tenyésztés kérdéseivel foglalkozó kutató laboratóriumot is.

Az ivadék vizsgálatokban bevezetett módszereit a sertés-tenyésztésben hazánkban is átvették. 1965-ben járt Magyarországon, előadást tartott és nagyértékű utbaigazítást adott a sertés-takarmányozás egyik legégetőbb kérdésében, a fehérje ellátás javításának problémájában. A Dániában tanulmányuton járt magyar szakembereket mindenkor szíves segítőkészséggel és őszinte nyíltsággal fogadta és hasznos tanácsokat adott a folyamatban lévő kutatásaik további irányáról.

Budapest, 1966. november hó

Horn Artur s.k.
levelező tag

5348/Sz.0.

T a g a j á n l á s

Az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8.§. /3/ bekezdése alapján az V. Osztály javaslatára tiszteleti tagnak ajánlja A l e x - a n d e r H a d d o w professzort. Tagja a Royal Society of Medicinnek, a francia becsületrend lovagja, a Szovjetunió Orvostudományi Akadémiájának tiszteleti tagja.

Alexander Haddow onkológus, a londoni egyetemen a daganatos kórtan egyetemi tanára.

Tudományos munkásságának elismeréséül lovagi rangot kapott. A magyar tudományos élettel hosszú évek óta szoros kapcsolatot tart fenn, számos magyar kutató tanulmányutját tette lehetővé, több kutatási irányunkat átvette és továbbfejlesztette.

Vezetése alatt intézetéből öt professzor tett látogatást hazánkban. A magyar daganatkutatást minden eszközzel támogatja. Szoros kapcsolatot tart fenn a londoni magyar követséggel és szakmai kérdésekben tanácsal szolgál.

Kellner Béla s.k.
levelező tag

Baló József s.k.
levelező tag

T a g a j á n l á s

Az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8. §. /3/ bekezdése alapján a VI. Osztály javaslatára tiszteleti tagnak ajánlja V a d i m A l e x a n d r o v i c s T r a p e z n y i k o v professzort, a Szovjetunió Tudományos Akadémiájának tagját.

V.A. Trapeznyikov a SZUTA Automatizálási és Telemechanikai Intézetének igazgatója, a "Tudománnyal és Technikával Foglalkozó Minisztertanácsi Bizottság" helyettes vezetője, a Moszkvai Állami Egyetemen a Műszaki Kibernetika Tanszékének vezetője, villamosmérnök.

V.S. Trapeznyikov rendkívül sokoldalú tudományos munkásságot fejtett ki a villamos hajtások gazdaságos méretezése terén, ami a második világháború alatt az angolok számológépes technika szovjetunióbeli megalapozása volt, továbbá a szovjet kormány által különösen nagyra értékelt kutató-fejlesztő munkát végzett a hajózási problémák megoldásánál. A szovjet automatizálási tudomány elismerten legkiemelkedőbb szervezője, akinek irányító tevékenységéhez számos különleges kormányfeladat megoldása fűződik.

V.A. Trapeznyikov a hazai automatizálási tudományos tevékenység megindítása óta rendszeresen támogatást nyújtott számunkra. Intézetének legkiválóbb munkatársait évről-évre elküldi hazánkba és saját intézetében rendszeresen lehetőséget biztosít a mi munkatársaink konzultációjára. A két intézet között gyümölcsöző együttműködés áll fenn.

Budapest, 1966. november hó

Benedikt Ottó s.k.
akadémikus

5343/Sz.0.

T a g a j á n l á s

Az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8. §. /3/ bekezdése alapján a VI. Osztály javaslatára tiszteletli tagnak ajánlja Arvo Ylisen professzort, a Finn Műszaki Tudományos Akadémia elnökét.

Arvo Ylinen a helsinki Műszaki Egyetem tanára. A repülés-technikán kívül elsősorban az áramlástan, szilárdságtan és elméleti rugalmasságtan /kihajlás, kibicsaklás, rezgéstan, rugalmas ágyazás/ feszültségeloszlás és szétterjedés, fáradás, stb./ területén a finn műszaki tudományos élet kimagasló vezető egyénisége és nemzetközileg is elismert szaktekintély.

A magyar tudományos élet fejlődéséhez nemcsak ismételt budapesti látogatásaival és itt tartott előadásaival, hanem a Finnországba küldött kutatóink lelkes támogatásával, felkarolásával is alaposan hozzájárul.

Széchy Károly s.k.
levelező tag

5344/Sz.0.1967.

T a g a j á n l á s

Az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8. §. /3/ bekezdése alapján a VII. Osztály javaslatára tiszteleti tagnak ajánlja
A l e k s z a n d r N a u m o v i c s F r u n k i n professzort,
a Szovjetunió Tudományos Akadémiája tagját, Elektrokémiai Intéze-
tének igazgatóját.

Frunkin a korszerű elektrokémia egyik megalapítója és legtekinté-
lyesebb kifejlesztője, nagy tudományos iskola létrehozója és veze-
tője, amelynek aspirantúra és egyéb kapcsolatok révén hatása van
a magyar tudományos életre is.

1895-ben született Odesszában. Az ottani egyetemen végezte tanul-
mányait, s kezdte meg kutatómunkáját. 1920-ban nevezték ki az
odesszai egyetem tanárává. Innen került a moszkvai fizikai-kémiai
Karpov-intézetbe; majd 1939-ben a Szovjetunió Tudományos Akadémiá-
ja Fizikai-Kémiai Intézetébe igazgatóként. 1932 óta vezeti a
moszkvai egyetem számára szervezett elektrokémiai tanszékét. 1958
óta a Szovjetunió Tudományos Akadémiája újonnan alapított Elektro-
kémiai Intézetének az igazgatója, s az 1965-ben megindult "Elektro-
chimija" c. tudományos folyóirat főszerkesztője.

Frunkin vizsgálatai az elektród és oldat határán kialakuló bonyo-
lult elektromos kettős réteg szerkezetére és a kettős réteg szerke-
zetének az elektrokémiai folyamatok sebességére gyakorolt befolyá-
sa törvényszerűségeire vonatkozóan olyan eredményekre vezettek,
amelyek a modern elektrokémiai kinetika alapjai. Az általa ki-
dolgozott elméletek számos - elméleti és gyakorlati szempontból
egyaránt fontos - elektródfolyamat mechanizmusát világították meg,
és a szerves vegyületek elektrokémiáját is megtermékenyítették.
Frunkinnak és iskolájának nagy érdeme számos új elektrokémiai
kísérleti módszer kidolgozása is. Az általa kezdeményezett

4849/Sz.0..

"töltési görbék" módszere lehetővé teszi az elektródok és fém-katalizátorok felületén kialakuló elektromos kettős réteg szerkezetének kvalitatív és kvantitatív tanulmányozását. A kettős réteg kapacitásának mérésére kidolgozott módszere által vizsgálható a felület állapota, valamint a benne végbemenő elektrokémiai folyamatok sebessége és mechanizmusa.

Nagy figyelmet fordít Frumkin és az általa vezetett tudományos iskola az alkalmazott elektrokémia kérdéseire. Különösen nagymértékben járultak hozzá e vizsgálatok az akkumulátorok és más galvánelemek elektródfolyamatainak felderítéséhez, ami előmozdította e fontos áramforrások gyártásának a tökéletesítését. Az utóbbi időben behatóan foglalkozik a tüzelőanyag-elemek igen bonyolult problémáival, amelyek célja gyakorlatilag is gazdaságosan és üzembiztosan megvalósítani a tüzelőszerek kémiai energiájának a közvetlen átalakítását elektromos energiává.

Mind e munkássága elismerése a Lenin-díj, a Szocialista Munka Hőse cím és számos más kitüntetés, valamint az is, hogy "Az Elektrokémiai Kinetika és Termodinamika Nemzetközi Bizottsága /CITCE/" elnökéül választotta.

Frumkinnak hosszú időre visszanyúló kapcsolatai vannak a hazai fizikai kémiával, egyebek között nála és tanítványainál magyar aspiránsok is dolgoztak.

Mindezért meggyőződésünk, hogy Akadémiánk tekintélyét is növelné A.N. Frumkin tiszteleti taggá választása.

Budapest, 1966. október 25.

Lengyel Béla s.k.
lev. tag

Erdey-Gruz Tibor
rendes tag

4850/Sz.0.

T a g a j á n l á s

Az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8. §. /3/ bekezdése alapján a VIII. Osztály javaslatára tiszteleti tagnak ajánlja W. S z a f e r professzort, a Lengyel Tudományos Akadémia tagját, az LTA Botanikai Intézet Tudományos Tanácsának vezetőjét.

W.Szafer növényrendszertanos, növényföldrajzszakos, a botanika területén különösen kiemelkedő eredményeket ért el. E.Rübel-lel és J.Braun-Blanquet-tel együtt a közép-európai új fitocönológiai irány megalapítója. Elindította a Kárpátok korszerű vegetáció kutatását; különösen a Magas Tára lengyelországi részének feldolgozását tartalmazó új elvi alapokon nyugvó monográfiái ma már klasszikus műveknek nevezhetők. A paleobotanika területén nemzetközi viszonylatban is új kutatási irányt indított el, a makrofossilia vizsgálatok és a palynológiai vizsgálatok összekapcsolásával.

Több külföldi akadémia tiszteleti, illetőleg külső tagjai sorába választotta. Mind munkásságán keresztül, mind pedig közvetlen kapcsolat és kutatócsere szervezésével közreműködött a magyar botanika fejlesztésében is. Intézete és a hazai botanikai intézetek és tanszékek rendszeres kapcsolatban voltak és vannak egymással. A hazai terciér palinológia és paleobotanika művelői többször jártak Krakkóban tanulmányuton. Legutóbb 1963-ban tartott nálunk előadást.

Budapest, 1966. november 15.

Zólyomi Bálint s.k.
levelező tag

5345/Sz.O.1967.

T a g a j á n l á s

Az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8. §. /3/ bekezdése alapján, a IX. Osztály javaslatára tiszteleti tagnak ajánlja
L e o n i d V i t a l j e v i c s K a n t o r o v i c s
közgazdászt, a SZUTA tagját.

Lenin-díjas. A matematikai módszerek közgazdasági alkalmazásában ért el nemzetközileg is kimagasló eredményeket. A legutóbbi években a Szovjetunióban széles körű kutatás bontakozott ki a matematikai módszerek tervezési és árképzési alkalmazását illetően. Ennek az új kutatási iránynak L.V. Kantorovics kiemelkedő képviselője és egyik irányítója. A matematikai módszerek közgazdasági feladatok megoldására történő alkalmazásának egyik igen fontos területe a matematikai programozás, L.V. Kantorovics világviszonylatban is úttörő szerepet játszott a programozási módszerek kidolgozásában, elsőként alkalmazta e módszereket a szocialista gazdaság tervezési-irányítási problémáinak megoldására irányuló kutatásokban. Munkássága jelentős befolyást gyakorolt a hazai matematikai-közgazdasági kutatásokra is.

Budapest, 1966. november hó

Osztrovszki György s.k.
levelező tag

Hevesi Gyula s.k.
akadémikus

Friss István s.k.
akadémikus

5349/Sz.0.

T a g a j á n l á s

Az Akadémia Elnöksége az alapszabályok 8. §. /3/ bekezdése alapján, a X. Osztály javaslatára tiszteleti tagnak ajánlja K a r l L e d e r s t e g e r professzort, az Osztrák Tudományos Akadémia tagját.

Karl Ledersteger geodéta, a Bajor Tudományos Akadémia külső tagja, a grazi Műegyetem tiszteletbeli doktora.

A felsőgeodézia tudományának, különösen a fizikai geodézia világviszonylatban is elismert és igen nagyrabecsült művelője. 1959. óta több ízben járt nálunk és . ez alkalommal tartott előadásai mindig hasznos jelentettek a magyar geodéziai tudománynak.

Budapest, 1966. november hó

Dr. Tárczy-Hornoch Antal s.k.
akadémikus

5351/Sz.C.